

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं
—

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

पञ्चमं काण्डं 3

5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – उपानुवाक्याभिधानं 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमं काण्डं

5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – उपानुवाक्याभिधानं

5.6.1.1

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
अग्निं या गर्भं दधिरे विरूपास्ता न आपः श७ स्योना भवन्तु ।
यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
मधुश्रुतः शुचयो याः पावकास्ता न आपः श७ स्योना भवन्तु ।
यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति – [] 1

5.6.1.1 - Padam

हिरण्यवर्णा इति हिरण्य – वर्णाः । शुचयः । पावकाः । यासु ।

जा॒तः । क॒श्य॒पः । या॒सु । इ॒न्द्रः । अ॒ग्नि॒म् । याः । ग॒र्भ॒म् । द॒धि॒रे ।
वि॒रू॒पा इति॑ वि – रू॒पाः । ताः । नः । आ॒पः । श॒म् । स्यो॒नाः ।
भ॒व॒न्तु । या॒साम् । रा॒जा । व॒रु॒णः । या॒ति । म॒ध्ये । स॒त्या॒नृ॒ते इति॑
स॒त्य – अ॒नृ॒ते । अ॒व॒प॒श्य॒न्नित्य॑व – प॒श्य॒न् । ज॒ना॒ना॒म् । म॒धु॒श्रु॒त
इति॑ म॒धु – श्रु॒तः । शु॒च॒यः । याः । पा॒व॒काः । ताः । नः । आ॒पः ।
श॒म् । स्यो॒नाः । भ॒व॒न्तु । या॒साम् । दे॒वाः । दि॒वि । कृ॒ण्व॒न्ति ।
भ॒क्ष॒म् । याः । अ॒न्त॒रि॒क्षे । ब॒हु॒धेति॑ ब॒हु – धा । भ॒व॒न्ति । याः ।
पृ॒थि॒वी॒म् । प॒य॒सा । उ॒न्द॒न्ति । 1 (50)

5.6.1.2

शु॒क्रा॒स्ता न॒ आ॒पः श॒ः स्यो॒ना भ॒व॒न्तु ।
शि॒वे॒न मा॒ चक्षु॑षा प॒श्य॒ताऽपः॑ शि॒वया॑ त॒नु॒वो॒प स्पृ॑शत॒ त्वचं॑ मे ।
स॒र्वाँ अ॒ग्नीँ र॒प्सु॑षदो हु॒वे वो॒ मयि॑ व॒र्चो॒ बल॑मो॒जो नि॑ ध॒त्त ।
यद॑दः सं प्र॒य॒ती॒रहा॑ व॒न॒द॒ता॒ह॒ते । तस्मा॑दा न॒द्यो नाम॑ स्थ॒ ता वो॒
नामा॑नि सि॒न्ध॒वः । यत् प्रे॑षि॒ता व॒रु॒णे॒न ताः शी॒भँ स॒म॒व॒ल्गा॒त । 2

5.6.1.2 - Padam

शु॒क्राः । ताः । नः । आपः । शम् । स्यो॒नाः । भव॑न्तु । शिवे॑न ।
मा । चक्षु॑षा । पश्य॑त । आपः । शिवया॑ । तनु॑वा । उपेति॑ ।
स्पृ॑शत । त्वच॑म् । मे । सर्वा॑न् । अग्नी॑न् । अ॒प्सुष॑द
इत्य॑प्सु – सदः । हु॒वे । वः । मयि॑ । वर्चः । बल॑म् । ओजः ।
नीति॑ । धत्त॑ । यत् । अदः । संप्र॑यतीरिति सं – प्र॒यतीः॑ । अहौ॑ ।
अन॑दत । ह॒ते । तस्मा॑त् । एति॑ । नद्यः । नाम॑ । स्थ । ता । वः ।
नामा॑नि । सिन्ध॑वः । यत् । प्रेषि॑ता इति प्र – इषि॑ताः । वरु॑णेन ।
ताः । शी॒भम् । सम॑वल्गतेति सं – अव॑ल्गत । 2 (50)

5.6.1.3

तदा॑प्नो-दिन्द्रो॑ वो यती-स्तस्मा॑-दापो॑ अनु॑ स्थन ।
अप॑कामः स्यन्द॑माना अवी॑वरत वो हि॒कं ।
इन्द्रो॑ वः शक्ति॑भि दे॒वी-स्तस्मा॑द्-वा॒र्णाम॑ वो हि॒तं ।
एको॑ दे॒वो अप्यतिष्ठ॑त् स्यन्द॑माना यथा व॒शं ।
उदा॑निषु-र्महीरि॑ति तस्मा॑-दुद॑क-मुच्य॑ते ।

आपो॑ भ॒द्रा घृ॒तमिदा॑प आ॒सुर॒ग्नी-षो॒मौ बिभ्र॑त्याप॒ इत् ताः॑ ।

ती॒व्रो रसो॑ मधु॒पृचा॑ – [] 3

5.6.1.3 - Padam

तत् । आ॒प्नो॒त् । इन्द्रः॑ । वः । य॒तीः । तस्मा॑त् । आपः॑ । अ॒न्विति॑ ।

स्थ॒न । अ॒प॒काम॑मित्यप॒ – काम॑म् । स्य॒न्दमा॑नाः । अ॒वी॒वर॑त । वः ।

हि॒कम् । इन्द्रः॑ । वः । श॒क्तिभि॑रिति श॒क्ति-भिः॑ । दे॒वीः । तस्मा॑त् ।

वाः । ना॒म । वः । हि॒तम् । ए॒कः । दे॒वः । अ॒पी॒ति । अ॒तिष्ठ॑त् ।

स्य॒न्दमा॑नाः । य॒थाव॑शमिति॒ यथा॑ – व॒शम् । उ॒दिति॑ । आ॒निषुः॑ ।

म॒हीः । इति॑ । तस्मा॑त् । उ॒द॒कम् । उ॒च्यते॑ । आपः॑ । भ॒द्राः । घृ॒तम् ।

इत् । आपः॑ । आ॒सुः । अ॒ग्नीषो॑मा॒वित्य॒ग्नी – सो॒मौ । बिभ्र॑ति ।

आपः॑ । इत् । ताः । ती॒व्रः । रसः॑ ।

मधु॒पृचा॑मिति॒ मधु॒-पृ॒चाम् । 3 (50)

5.6.1.4

–म॒रंग॑म आ मा॒ प्रा॒णै॑न॒ सह॑ वर्च॑सा गन् ।
आदि॑त् प॒श्या॑म्यु॒त वा॑ शृ॒णो॑म्या मा॒ घो॑षो गच्छ॑ति वाङ् न॒ आसां॑ ।
मन्ये॑ भे॒जानो॑ अमृ॑तस्य॒ तर्हि॑ हि॒र॒ण्यव॑र्णा अतृ॑पं य॒दा वः॑ ।
आपो॑ हि॒ ष्ठा म॑यो भुव॒स्ता न ऊ॒र्जे द॑धातन ।
महे॑ र॒णाय॑ चक्ष॑से । यो वः॑ शि॒वत॑मो र॒सस्त॑स्य॒ भाज॑यतेह॒ नः ।
उ॒शती॑रिव॒ मातरः॑ () । तस्मा॑ अ॒रं ग॑माम॒ वो यस्य॑ क्षया॒य जि॒न्वथ॑ ।
आपो॑ ज॒नय॑था च नः । दि॒वि श्र॑य स्वान्तरि॑क्षे यत॒स्व पृ॑थि॒व्या सं
भव॑ ब्रह्म॒वर्च॑–सम॑सि ब्रह्म॒वर्च॑साय॒ त्वा । 4

5.6.1.4 - Padam

अ॒रङ्ग॑म इत्य॑रं – ग॒मः । ए॒ति । मा॒ । प्रा॒णै॑नेति॒ प्र – अ॒ने॑न॒ । स॒ह ।
वर्च॑सा । ग॒न् । आ॒त् । इ॒त् । प॒श्या॑मि । उ॒त । वा॒ । शृ॒णो॑मि ।
ए॒ति । मा॒ । घो॑षः । गच्छ॑ति । वाक् । नः । आ॒साम् । मन्ये॑ ।
भे॒जानः॑ । अमृ॑तस्य॒ । तर्हि॑ । हि॒र॒ण्यव॑र्णा इति॒ हि॒र॒ण्य – वर्णाः॑ ।
अतृ॑पम् । य॒दा । वः॑ । आ॒पः । हि॒ । स्थ॑ ।

मयो॑भुव॒ इति॑ मयः – भुवः॑ । ताः । नः । ऊर्जे॑ । दधा॑तन । महे॑ ।
 रणा॑य । चक्ष॑से । यः । वः । शिव॑तम॒ इति॑ शिव – तमः॑ । रसः॑ ।
 तस्य॑ । भाज॑यत । इह॑ । नः । उ॒शतीः॑ । इव॑ । मा॒तरः॑ () । तस्मै॑ ॥
 अर॑म् । ग॒माम॑ । वः । यस्य॑ । क्षया॑य । जि॒न्वथ॑ । आपः॑ । ज॒नय॑थ ।
 च । नः । दि॒वि । श्रय॑स्व । अ॒न्तरि॑क्षे । य॒तस्व॑ । पृ॒थि॒व्या । स॒मि॒ति॑ ।
 भव॑ । ब्र॒ह्मव॑र्चसमि॒ति ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् । अ॒सि । ब्र॒ह्मव॑र्चसायेति॑
 ब्र॒ह्म – वर्च॑साय॑ । त्वा । 4 (72) (उ॒दन्ति॑ – स॒मव॑ल्गात – म॒धुपृ॑चां ॥
 – मा॒तरो॑ – द्वावि॑ंशतिश्च॑} (A1)

5.6.2.1

अपां॑ ग॒रहान्॑ गृ॒ह्णात्ये॑तद्वाव॒ राज॑सूयं॒ यदे॑ते॒ ग॒रहाः॑ स॒वो ऽग्नि॑र्व॒रुण॑स॒वो
 राज॑सूय-म॒ग्नि॒सव॑-श्चि॒त्यस्ता॑भ्या-मे॒व सू॑यते॒ ऽथो॑ उ॒भावे॑व लो॒काव॑भि
 ज॒यति॑ यश्च॒ राज॑सूये॒नेजा॑नस्य॒ यश्चा॑ऽग्नि॒चित॑ आपो॑ भव॒न्त्यापो॑ वा
 अ॒ग्नेर्भा॑तृ॒व्या य॑दपो॑ ऽग्ने॒रध॑स्तादु॒प द॑धाति॒ भ्रातृ॑व्याभि॒भूत्यै॑ भव॒त्यात्म॑ना
 प॒राऽस्य॑ भ्रातृ॒व्यो भव॑त्य॒मृतं॑ – [] 5

5.6.2.1 - Padam

अ॒पाम् । ग्र॒हान् । गृ॒ह्णा॒ति । ए॒तत् । वा॒व । रा॒ज॒सू॒यमि॒ति ।
रा॒ज – सू॒यम् । यत् । ए॒ते । ग्र॒हाः । स॒वः । अ॒ग्निः । व॒रु॒णस॒व इति॑ ।
व॒रु॒ण – स॒वः । रा॒ज॒सू॒यमि॒ति रा॒ज – सू॒यम् । अ॒ग्निस॒व
इ॒त्यग्नि॑ – स॒वः । चि॒त्यः । ता॒भ्याम् । ए॒व । सू॒यते॑ । अ॒थो इति॑ ।
उ॒भौ । ए॒व । लो॒कौ । अ॒भी॒ति । ज॒यति॑ । यः । च । रा॒ज॒सू॒येने॒ति ।
रा॒ज – सू॒येन॑ । ई॒जान॑स्य । यः । च । अ॒ग्नि॒चित॑ इ॒त्यग्नि॑-चि॒तः ।
आ॒पः । भ॒वन्ति॑ । आ॒पः । वै । अ॒ग्नेः । भ्रा॒तृ॒व्याः । यत् । अ॒पः ।
अ॒ग्नेः । अ॒धस्ता॑त् । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प – द॒धा॒ति । भ्रा॒तृ॒व्याभि॑भू॒त्या
इति॑ भ्रा॒तृ॒व्य – अ॒भि॒भू॒त्यै । भ॒वति॑ । आ॒त्म॒ना । प॒रेति॑ । अ॒स्य ।
भ्रा॒तृ॒व्यः । भ॒वति॑ । अ॒मृत॑म् । 5 (50)

5.6.2.2

ँवा॑ आ॒पस्त॑स्मा-द॒द्भिर॑व॒तान्त॑-म॒भि षि॑ञ्चन्ति॒ नाऽऽ*र्ति॑मा॒च्छति॑
सर्व॑मा॒युरेति॑ य॒स्यैता॑ उप॒धी॒यन्ते॑ य उ॑ चै॒ना ए॒वं ँ॒वेदा॑न्नं ँ॒वा आ॒पः

प॒शव॑ आ॒पोऽन्नं॑ प॒शवो॑ऽन्नादः प॒शु॒मान् भ॑वति॒ यस्यै॒ता उप॑धी॒यन्ते॒ य
उ॒ चै॒ना ए॒वं वै॒द द्वा॒दश॑ भ॒वन्ति॒ द्वा॒दश॑ मा॒साः सँ॒व॒थ्स॒रः

सँ॒व॒थ्स॒रेणै॒वास्मा॑- [] 6

5.6.2.2 - Padam

वै । आ॒पः । तस्मा॑त् । अ॒द्भिरि॑त्यत्-भिः । अ॒व॒ता॒न्त॒मित्य॑व-ता॒न्त॒म् ।
अ॒भी॒ति॑ । सि॒ञ्च॑न्ति । न । आ॒र्ति॒म् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छ॑ति । स॒र्व॒म् ।
आ॒युः । ए॒ति॑ । य॒स्य॑ । ए॒ताः । उप॑धी॒यन्त॒ इत्यु॑प - धी॒यन्ते॑ । यः ।
उ॒ । च॒ । ए॒नाः । ए॒वम् । वै॒द । अ॒न्न॒म् । वै । आ॒पः । प॒शवः॑ ।
आ॒पः । अ॒न्न॒म् । प॒शवः॑ । अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न - अ॒दः । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑
प॒शु - मा॒न् । भ॑वति॒ यस्य॑ । ए॒ताः । उप॑धी॒यन्त॒ इत्यु॑प-धी॒यन्ते॑ ।
यः । उ॒ । च॒ । ए॒नाः । ए॒वम् । वै॒द । द्वा॒दश॑ । भ॒वन्ति॒ । द्वा॒दश॑ ।
मा॒साः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं - व॒थ्स॒रः ।
सँ॒व॒थ्स॒रेणै॒ति सं - व॒थ्स॒रेण॑ । ए॒व । अ॒स्मै । 6 (50)

5.6.2.3

अ॒न्न॒म॒व॒ रु॒न्धे॑ पा॒त्रा॒णि॒ भ॒व॒न्ति॑ पा॒त्रे॒ वा॒ अ॒न्न॒म॒द्य॒ते॑ स॒यो॒न्ये॒वा॒न्न॒म॒व॒
रु॒न्ध॒ आ॒ द्वा॒द॒शा॒त् पु॒रु॒षा॒द॒न्न॒-म॒त्य॒थो॑ पा॒त्रा॒न्न॒ छि॒द्य॒ते॑ य॒स्यै॒ता
उ॒प॒धी॒य॒न्ते॑ य॒ उ॒ चै॒ना॒ ए॒वं वे॒द॒ कुं॒भा॒श्च॑ कुं॒भी॒श्च॑ मि॒थु॒ना॒नि॒ भ॒व॒न्ति॑
मि॒थु॒न॒स्य॒ प्र॒जा॒त्यै॑ प्र॒ प्र॒ज॒या॒ प॒शु॒भि॒-मि॒थु॒नै॒-जा॒य॒ते॑ य॒स्यै॒ता
उ॒प॒धी॒य॒न्ते॑ य॒ उ॒- [] 7

5.6.2.3 - Padam

अ॒न्न॒म् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । पा॒त्रा॒णि॒ । भ॒व॒न्ति॑ । पा॒त्रे॒ । वै॒ । अ॒न्न॒म् ।
अ॒द्य॒ते॑ । स॒यो॒नी॒ति॒ स॒ - यो॒नि॒ । ए॒व॒ । अ॒न्न॒म् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ ।
ए॒ति॑ । द्वा॒द॒शा॒त् । पु॒रु॒षा॒त् । अ॒न्न॒म् । अ॒त्ति॑ । अ॒थो॒ इ॒ति॑ । पा॒त्रा॒त् ।
न॒ । छि॒द्य॒ते॑ । य॒स्य॑ । ए॒ताः॑ । उ॒प॒धी॒य॒न्त॒ इ॒त्यु॒प॒-धी॒य॒न्ते॑ । यः॑ । उ॒ ।
च॒ । ए॒नाः॑ । ए॒व॒म् । वे॒द॒ । कुं॒भाः॑ । च॒ । कुं॒भीः॑ । च॒ । मि॒थु॒ना॒नि॒ ।
भ॒व॒न्ति॑ । मि॒थु॒न॒स्य॑ । प्र॒जा॒त्या॒ इ॒ति॑ प्र॒ - जा॒त्यै॑ । प्रे॒ति॑ ।
प्र॒ज॒ये॒ति॑ प्र॒ - ज॒या॑ । प॒शु॒भि॒रि॒ति॑ प॒शु॒ - भिः॑ । मि॒थु॒नैः॑ । जा॒य॒ते॑ ।
य॒स्य॑ । ए॒ताः॑ । उ॒प॒धी॒य॒न्त॒ इ॒त्यु॒प॒ - धी॒य॒न्ते॑ । यः॑ । उ॒ । 7 (50)

5.6.2.4

चै॒ना ए॒वं वे॒द शु॒क्वा अ॒ग्निः सो॑ऽध्व॒र्युं य॑ज॒मानं॑ प्र॒जाः शु॒चाऽर्प॑यति
यद॒प उप॑दधाति शु॒चमे॒वास्य॑ श॒मय॑ति नाऽऽ*र्ति॒माच्छ॑त्यध्व॒र्युर्न
यज॑मानः शा॒म्यन्ति॑ प्र॒जा यत्रै॒ता उप॑धी॒यन्ते॑ ऽपां॑ वा ए॒तानि॑ हृद॒यानि॑
यदे॒ता आपो॑ यदे॒ता अप॑ उप॒दधा॑ति दि॒व्याभि॑रे॒वैनाः॑ सꣳ सृ॒जति॑
वर्षु॑कः पर्ज॒न्यो – [] 8

5.6.2.4 - Padam

च । ए॒नाः । ए॒वम् । वे॒द । शु॒क् । वै । अ॒ग्निः । सः । अ॒ध्व॒र्युम् ।
यज॑मानम् । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । शु॒चा । अ॒र्प॒य॒ति । यत् । अपः ।
उप॑दधातीत्युप – दधाति । शु॒चम् । ए॒व । अ॒स्य । श॒म॒य॒ति । न ।
आ॒र्ति॒म् । ए॒ति । ऋ॒च्छ॒ति । अ॒ध्व॒र्युः । न । यज॑मानः । शा॒म्य॒न्ति ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । यत्र॑ । ए॒ताः । उप॑धी॒यन्त॑ इत्युप – धी॒यन्ते॑ ।
अ॒पाम् । वै । ए॒तानि॑ । हृद॒यानि॑ । यत् । ए॒ताः । आपः । यत् ।
ए॒ताः । अपः । उप॑दधातीत्युप – दधाति । दि॒व्याभिः॑ । ए॒व । ए॒नाः ।

स॒मि॒ति॒ । सृ॒ज॒ति॒ । व॒र्षु॒कः॒ । प॒र्ज॒न्यः॒ । 8 (50)

5.6.2.5

भव॑ति यो वा ए॒तासा॑मा॒यत॑नं क्लृ॒प्तिं वै॒दाऽऽ*य॑त॒नवान्॑ भव॑ति
कल्प॑ते ऽस्मा अनु॑सी॒तमु॑प दधा॒त्येत॑द्वा आ॒सा॒मा॒यत॑नमेषा क्लृ॒प्तिर्य॑
ए॒वं वै॒दाऽऽ*य॑त॒नवान्॑ भव॑ति कल्प॑तेऽस्मै द्व॒द्वम॑न्या उप दधा॒ति
चत॑स्रो म॒ध्ये धृ॒त्या अ॒न्नं वा॑ इष्ट॒का ए॒तत् खलु॑ वै सा॒क्षाद॑न्नं य॒देष॑
चरु॑र्यदे॒तं चरु॑मु॒प दधा॑ति सा॒क्षा – [] 9

5.6.2.5 - Padam

भव॑ति । यः । वै । ए॒तासा॑म् । आ॒यत॑न॒मित्या॑ – य॒तन॑म् । क्लृ॒प्तिम् ।
वेद॑ । आ॒यत॑न॒वानित्या॑य॒तन॑ – वान् । भव॑ति । कल्प॑ते । अ॒स्मै ।
अनु॑सी॒तमित्य॑नु – सी॒तम् । उपे॑ति । दधा॒ति । ए॒तत् । वै । आ॒सा॒म् ।
आ॒यत॑न॒मित्या॑ – य॒तन॑म् । ए॒षा । क्लृ॒प्तिः । यः । ए॒वम् । वेद॑ ।
आ॒यत॑न॒वानित्या॑य॒तन॑ – वान् । भव॑ति । कल्प॑ते । अ॒स्मै । द्व॒द्वमि॑ति
द्वं – द्वम् । अ॒न्याः । उपे॑ति । दधा॒ति । चत॑स्रः । म॒ध्ये । धृ॒त्यै ।
अ॒न्नम् । वै । इष्ट॒काः । ए॒तत् । खलु॑ । वै । सा॒क्षादि॑ति स-अ॒क्षात् ।

॥
अन्नम् । यत् । एषः । चरुः । यत् । एतम् । चरुम् ।

उप॒दधा॑तीत्युप – दधा॑ति । सा॒क्षादि॑ति स – अ॒क्षात् । 9 (50)

5.6.2.6

दे॒वास्मा॑ अन्नमव॑ रुन्धे॑ मध्यत॑ उप॑ दधा॑ति मध्यत॑ ए॒वास्मा॑ अन्नं॑
दधा॑ति तस्मा॑न् मध्यतोऽन्नमद्यते॑ बा॒र्हस्प॑त्यो भवति॑ ब्रह्म॑ वै दे॒वानां॑
बृ॒हस्प॑ति-ब्रह्म॑णैवास्मा॑ अन्नमव॑ रुन्धे॑ ब्रह्मवर्च॑समसि॑
ब्रह्मवर्च॑साय॒ त्वेत्या॑ह तेज॒स्वी ब्रह्मवर्च॑सी भवति॑ यस्यैष॑ उप॒धीय॑ते
य उ॑ चैनमे॒वं वैद॑ । 10

5.6.2.6 - Padam

ए॒व । अ॒स्मै । अन्न॑म् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । मध्यतः॑ । उपे॑ति । दधा॑ति ।
मध्यतः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । अन्न॑म् । दधा॑ति । तस्मा॑त् । मध्यतः॑ ।
अन्न॑म् । अद्य॑ते । बा॒र्हस्प॑त्यः । भवति॑ । ब्रह्म॑ । वै । दे॒वानाम्॑ ।
बृ॒हस्प॑तिः । ब्रह्म॑णा । ए॒व । अ॒स्मै । अन्न॑म् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ ।
ब्रह्मवर्च॑समिति॑ ब्रह्म॑ – वर्च॑सम् । अ॒सि । ब्रह्मवर्च॑सायेति॑
ब्रह्म॑ – वर्च॑साय॑ । त्वा॑ । इति॑ । आ॒ह । तेज॒स्वी ।

ब्र॒ह्मव॑र्चसी॒ति ब्र॒ह्म – व॑र्चसी । भ॒वति॑ । य॒स्य॑ । ए॒षः । उ॒प॒धी॒यत॑
इ॒त्यु॒प – धी॒यते॑ ॥ यः । उ । च । ए॒नम् । ए॒वम् । वे॒द । 10 (47)

(अ॒मृत॑ – म॒स्मै – जा॒यते॑ य॒स्यै॒ता – उ॒प॒धी॒यन्ते॑ य उ – प॒र्जन्य॑ –
उ॒प॒द॒धाति॑ सा॒क्षात् – स॒प्तच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A2)

5.6.3.1

भू॒ते॒ष्टका॑ उ॒प द॑धात्यत्रात्र वै मृ॒त्युर्जा॑यते यत्रयत्रै॒व मृ॒त्युर्जा॑यते
तत॑ ए॒वैन॑मव यजते तस्मा॑दग्निचि॒त् सर्व॑मायु॒रेति॑ सर्वे॒ ह्यस्य॑
मृ॒त्यवो॑ ऽवे॒ष्टास्तस्मा॑-दग्निचि॒न्ना-भि॑चरितवै प्रत्य॒गेन॑-मभि॒चारः
स्तृ॒णुते॑ सू॒यते॑ वा ए॒ष यो॑ऽग्निं चि॒नुते॑ दे॒वसु॒वामे॒तानि॑ ह॒वी॒षि
भव॑न्त्ये॒तावन्तो॑ वै दे॒वानां॑ स॒वास्त॑ ए॒वा- [] 11

5.6.3.1 - Padam

भू॒ते॒ष्टका॑ इति॑ भू॒त – इ॒ष्टकाः॑ । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । अत्रात्रेत्यत्र-अत्र ।
वै । मृ॒त्युः । जा॒यते॑ । यत्रयत्रेति॑ यत्र-यत्र । ए॒व । मृ॒त्युः । जा॒यते॑ ।
ततः॑ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒वेति॑ । यज॑ते । तस्मा॑त् ।
अ॒ग्निचि॑दित्यग्नि – चि॒त् । सर्व॑म् । आ॒युः । ए॒ति । सर्वे॑ । हि ।

अ॒स्य॒ । मृ॒त्यवः॑ । अ॒वै॒ष्टा इ॒त्यव॑ – इ॒ष्टाः । तस्मा॑त् ।
अ॒ग्नि॒चि॒दि॒त्यग्नि॑ – चि॒त् । न । अ॒भि॒च॒रि॒त॒वा इ॒त्यभि॑ – च॒रि॒त॒वै ।
प्र॒त्यक् । ए॒नम् । अ॒भि॒चा॒र इ॒त्यभि॑ – चा॒रः । स्तृ॒णु॒ते । सू॒यते॑ । वै ।
ए॒षः । यः । अ॒ग्निम् । चि॒नु॒ते । दे॒व॒सु॒वा॒मि॒ति दे॒व – सु॒वा॒म् ।
ए॒ता॒नि । ह॒वी॒षि॑ । भ॒वन्ति॑ । ए॒ता॒वन्तः॑ । वै । दे॒वा॒ना॒म् । स॒वाः ।
ते । ए॒व । 11 (50)

5.6.3.2

–स्मै॑ स॒वान् प्र॑ य॒च्छन्ति॑ त ए॒नं॑ सु॒वन्ते॑ स॒र्वो॑ऽग्नि॒र्व॒रु॒णस॒र्वो
रा॒ज॒सू॒यं ब्र॒ह्म॒स॒वश्चि॒त्यो दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इ॒त्याह॑
स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त ए॒वैनं॑ ब्र॒ह्म॒णा दे॒वता॑भि॒रभि॑ षि॒ञ्च॒त्यन्न॑ – स्या॒न्नस्या॑भि
षि॒ञ्च॒त्यन्न॑ – स्या॒न्नस्या॑ – व॒रु॒ध्यै पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्च॑म॒भि षि॒ञ्च॒ति
पु॒रस्ता॑द्धि प्र॒ती॒ची – न॒म॒न्न॒म॒द्यते॑ शी॒र्ष॒तो॑ऽभि षि॒ञ्च॒ति शी॒र्ष॒तो
ह्य॒न्न॒म॒द्यत॑ आ मु॒खाद॒न्व॒व॒स्रा॒व॒यति॑ – [] 12

5.6.3.2 - Padam

अ॒स्मै । स॒वान् । प्रेति॑ । य॒च्छन्ति॑ । ते । ए॒नम् । सु॒वन्ते॑ । स॒वः ।
अ॒ग्निः । व॒रुण॑स॒व इति॑ व॒रुण॑ – स॒वः । रा॒जसू॑यमि॒ति
रा॒ज – सू॒यम् । ब्र॒ह्म॑स॒व इति॑ ब्र॒ह्म – स॒वः । चि॒त्यः । दे॒वस्य॑ । त्वा ।
स॒वि॒तुः । प्र॒स॒व इति॑ प्र – स॒वे । इति॑ । आ॒ह । स॒वि॒तृप्र॑सू॒त
इति॑ स॒वि॒तृ – प्र॑सू॒तः । ए॒व । ए॒नम् । ब्र॒ह्म॑णा । दे॒वता॑भिः । अ॒भीति॑ ।
सि॒ञ्च॒ति । अ॒न्नस्या॑न्नस्ये॒त्यन्न॑स्य – अ॒न्नस्य॑ । अ॒भीति॑ । सि॒ञ्च॒ति ।
अ॒न्नस्या॑न्नस्ये॒त्यन्न॑स्य – अ॒न्नस्य॑ । अ॒वरु॑ध्या इ॒त्यव॑ – रु॒ध्यै ।
पु॒रस्ता॑त् । प्र॒त्यञ्च॑म् । अ॒भीति॑ । सि॒ञ्च॒ति । पु॒रस्ता॑त् । हि ।
प्र॒तीची॑नम् । अ॒न्नम् । अ॒द्यते॑ । शी॒र्ष॒तः । अ॒भीति॑ । सि॒ञ्च॒ति ।
शी॒र्ष॒तः । हि । अ॒न्नम् । अ॒द्यते॑ । ए॒ति । मु॒खात् ।
अ॒न्वव॑स्राव॒यतीत्य॑नु – अ॒वस्रा॑वयति । 12 (50)

5.6.3.3

मुख॑त ए॒वास्मा॑ अ॒न्नाद्यं॑ द॒धात्य॑ग्ने॒स्त्वा सा॒म्राज्ये॑नाभि॒ षिञ्चा॑मीत्या॒हैष
वा अ॒ग्नेः स॒वस्ते॑नै॒वैन॑मभि॒ षिञ्च॑ति बृ॒हस्प॑ते॒स्त्वा सा॒म्राज्ये॑नाभि
षिञ्चा॑मीत्या॒ह ब्र॒ह्म वै दे॒वानां॑ बृ॒हस्प॑तिर्ब्र॒ह्मणै॑वैन॑मभि
षिञ्च॑तीन्द्र॒स्य त्वा सा॒म्राज्ये॑नाभि॒ षिञ्चा॑मीत्या॒हेन्द्रि॒यमे॒वास्मि॑-
न्नु॒परि॑ष्ठाद् द॒धात्ये॑ त- [] 13

5.6.3.3 - Padam

मुख॑तः । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न-अ॒द्यम् । द॒धाति॑ । अ॒ग्नेः ।
त्वा । सा॒म्राज्ये॑नेति॒ सां - रा॒ज्येन॑ । अ॒भीति॑ । सिञ्चा॑मि । इति॑ ।
आ॒ह । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । स॒वः । ते॒न । ए॒व । ए॒नम् । अ॒भीति॑ ।
सिञ्च॑ति । बृ॒हस्प॑तेः । त्वा । सा॒म्राज्ये॑नेति॒ सां-रा॒ज्येन॑ । अ॒भीति॑ ।
सिञ्चा॑मि । इति॑ । आ॒ह । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒हस्प॑तिः । ब्र॒ह्मणा॑ ।
ए॒व । ए॒नम् । अ॒भीति॑ । सिञ्च॑ति । इन्द्र॒स्य । त्वा । सा॒म्राज्ये॑नेति॒
सां - रा॒ज्येन॑ । अ॒भीति॑ । सिञ्चा॑मि । इति॑ । आ॒ह । इन्द्रि॒यम् । ए॒व ।
अ॒स्मिन् । उ॒परि॑ष्ठात् । द॒धाति॑ । ए॒तत् । 13 (50)

5.6.3.4

– द्वै॑ राज॒सूय॑स्य रूपं॒ य एवं॑ वि॒द्वान॒ग्निं॑ चि॒नुत॑ उ॒भावे॑व लो॒काव॑भि
जय॑ति यश्च॒ राज॒सूये॑ने॒जान॑स्य यश्चा॒ग्नि॒चित॑ इन्द्र॒स्य सु॑षु॒वाण॑स्य
द॒श॒धेन्द्रि॑यं वी॒र्यं॑ प॒राऽप॑तत् तद्दे॒वाः सौ॒त्राम॑ण्या स॒मभ॑रन्त् सू॒यते॑
वा ए॒ष योऽग्निं॑ चि॒नुते॑ऽग्निं चि॒त्वा सौ॒त्राम॑ण्या य॒जेते॑न्द्रि॒यमे॒व
वी॒र्यं॑ संभृ॒त्याऽऽत्म॑न् धत्ते । 14

5.6.3.4 - Padam

वै । राज॒सूय॑स्येति राज – सूय॑स्य । रूप॑म् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् ।
अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । उ॒भौ । ए॒व । लो॒कौ । अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ । यः ।
च । राज॒सूये॑नेति राज – सूये॑न । ई॒जान॑स्य । यः । च । अ॒ग्नि॒चित॑
इ॒त्यग्नि॑ – चि॒तः । इन्द्र॒स्य । सु॑षु॒वाण॑स्य । द॒श॒धेति॑ द॒श – धा ।
इन्द्रि॒यम् । वी॒र्यम्॑ । प॒रेति॑ । अ॒प॒त॒त् । तत् । दे॒वाः । सौ॒त्राम॑ण्या ।
स॒मि॒ति । अ॒भ॒रन्त् । सू॒यते॑ । वै । ए॒षः । यः । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
अ॒ग्निम् । चि॒त्वा । सौ॒त्राम॑ण्या । य॒जेत॑ । इन्द्रि॒यम् । ए॒व । वी॒र्यम्॑ ।
संभृ॒त्येति॑ सं – भृ॒त्य । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । 14 (48)

(त ए॒वा – न्व॑व॒स्राव॑यत्ये – त – द॒ष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A3)

5.6.4.1

स॒जूर॑ब्दोऽया॒वभिः॑ स॒जूरु॑षा अ॒रुणी॑भिः स॒जूः सूर्य॑ ए॒तशे॑न
स॒जोषा॑व॒श्विना॒ द॒सो॑भिः स॒जूर॑ग्निर्वै॒श्वान॑र इ॒डाभि॑र्घृ॒तेन॑ स्वाहा
सँव॑थ्सरो वा अ॒ब्दो मा॒सा अ॒यावा॑ उषा अ॒रुणी॑ सूर्य॑ ए॒तश॑ इ॒मे
अ॒श्विना॑ सँव॑थ्सरोऽग्निर्वै॒श्वान॑रः प॒शव॑ इ॒डा प॒शवो॑ घृ॒तं
सँव॑थ्सरं प॒शवो॑ऽनु प्र जा॒यन्ते॑ सँव॑थ्सरेणै॒वास्मै॑ प॒शून्
प्र॒ज॒न॒य॒ति द॑र्भस्त॒म्बे जु॑होति॒ य– [] 15

5.6.4.1 - Padam

स॒जूर॑रिति स – जूः । अ॒ब्दः । अ॒याव॑भिरित्ययाव – भिः । स॒जूर॑रिति
स – जूः । उषाः । अ॒रुणी॑भिः । स॒जूर॑रिति स – जूः । सूर्यः ।
ए॒तशे॑न । स॒जोषा॑विति स – जोषौ । अ॒श्विना॑ । द॒सो॑भिरिति
द॒सः – भिः । स॒जूर॑रिति स-जूः । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । इ॒डाभिः ।
घृ॒तेन॑ । स्वाहा । सँव॑थ्सर इति सं-व॒थ्सरः॑ । वै । अ॒ब्दः । मा॒साः ।
अ॒यावाः । उषाः । अ॒रुणीः । सूर्यः । ए॒तशः । इ॒मे इति॑ । अ॒श्विना॑ ।

सँव॑त्सर॒ इति॑ सं – व॒त्सरः॑ । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । प॒शवः॑ । इ॒डा ॥
प॒शवः॑ । घृ॒तम् । सँव॑त्सरमि॒ति सं – व॒त्सरम् । प॒शवः॑ । अ॒नु ।
प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । सँव॑त्सरेणे॒ति सं – व॒त्सरे॑ण । ए॒व । अ॒स्मै ।
प॒शून् । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । द॒र्भस्त॑न्ब इति॑ द॒र्भ – स्त॑न्बे । जु॒होति॑ ।

यत् । 15 (50)

5.6.4.2

– द्वा अ॒स्या अ॒मृतं॑ यँद्–वी॒र्यं॑ तद्–द॒र्भास्त॑स्मिन् जु॒होति॑ प्रै॒व जा॑यते
ऽन्ना॒दो भ॑वति॒ यस्यै॒वं जु॒ह्वत्ये॒ता वै दे॒वता॑ अ॒ग्नेः पु॒रस्ता॑द् भा॒गास्ता॑
ए॒व प्री॑णात्यथो चक्षु॒रेवा॒ग्नेः पु॒रस्ता॑त् प्र॒ति द॑धात्यन॒न्धो भ॑वति॒ य
ए॒वं वै॒दाऽऽ*पो॒ वा इ॒दम॑ग्रे स॒लिल॑मासी॒थ् स प्र॒जाप॑तिः पु॒ष्कर॑पर्णे
वा॒तो भू॒तोऽल्ले॑लाय॒थ् सः – [] 16

5.6.4.2 - Padam

वै । अ॒स्याः । अ॒मृत॑म् । यत् । वी॒र्य॑म् । तत् । द॒र्भाः । त॒स्मिन् ।
जु॒होति॑ । प्रेति॑ । ए॒व । जा॒यते॑ । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः । भ॑वति ।
य॒स्य । ए॒वम् । जु॒ह्वति॑ । ए॒ताः । वै । दे॒वताः॑ । अ॒ग्नेः ।

पुरस्ताद् भागा इति पुरस्तात् – भागाः । ताः । एव । प्रीणाति ।
अथो इति । चक्षुः । एव । अग्नेः । पुरस्तात् । प्रतीति । दधाति ।
अनन्धः । भवति । यः । एवम् । वेद । आपः । वै । इदम् । अग्रे ।
सलिलम् । आसीत् । सः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । पुष्करपर्ण
इति पुष्कर – पर्णे । वातः । भूतः । अलेलायत् । सः । 16 (50)

5.6.4.3

प्रतिष्ठां नाऽविन्दत स एतदपां कुलायमपश्यत् तस्मिन्नग्निमचिनुत
तदियमभवत् ततो वै स प्रत्यतिष्ठद्यां पुरस्तादुपा-दधात्
तच्छिरोऽभवत् सा प्राची दिग्यां दक्षिणत उपादधात् स दक्षिणः
पक्षोऽभवत् सा दक्षिणा दिग्यां पश्चा-दुपादधात् तत् पुच्छमभवत्
सा प्रतीची दिग्यामुत्तरत उपादधात् – [] 17

5.6.4.3 - Padam

प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । न । अविन्दत । सः । एतत् । अपाम् ।
कुलायम् । अपश्यत् । तस्मिन् । अग्निम् । अचिनुत । तत् ।
इयम् । अभवत् । ततः । वै । सः । प्रतीति । अतिष्ठत् । याम् ।

पुरस्तात् । उपादधादित्युप – अदधात् । तत् । शिरः । अभवत् ।
सा । प्राची । दिक् । याम् । दक्षिणतः । उपादधादित्युप – अदधात् ।
सः । दक्षिणः । पक्षः । अभवत् । सा । दक्षिणा । दिक् । याम् ।
पश्चात् । उपादधादित्युप – अदधात् । तत् । पुच्छम् । अभवत् । सा ।
प्रतीची । दिक् । याम् । उत्तरत इत्युत् – तरतः ।
उपादधादित्युप – अदधात् । 17 (50)

5.6.4.4

स उत्तरः पक्षोऽभवत् सोदीची दिग्यामुपरिष्ठा-दुपादधात् तत्
पृष्ठमभवत् सोर्ध्वा दिगियं वा अग्निः पञ्चैष्टक-स्तस्माद्-यदस्यां
खनन्त्यभीष्टकां तृन्दन्त्यभि शर्करां सर्वा वा इयं वयोभ्यो नक्तं
दृशे दीप्यते तस्मादिमां वयांसि नक्तं नाध्यासते य एवं विद्वानग्निं
चिनुते प्रत्येव- [] 18

5.6.4.4 - Padam

सः । उत्तर इत्युत् – तरः । पक्षः । अभवत् । सा । उदीची । दिक् ।
याम् । उपरिष्ठात् । उपादधादित्युप – अदधात् । तत् । पृष्ठम् ।

अ॒भ॒व॒त् । सा । ऊ॒र्ध्वा । दिक् । इ॒य॒म् । वै । अ॒ग्निः । प॒ञ्च॑ष्ट॒क
इति॑ प॒ञ्च॑-इ॒ष्ट॒कः । तस्मा॑त् । यत् । अ॒स्याम् । ख॒न॒न्ति । अ॒भी॒ति ।
इ॒ष्ट॒काम् । तृ॒न्द॒न्ति । अ॒भी॒ति । श॒र्करा॑म् । सर्वा॑ । वै । इ॒य॒म् ।
वयो॑भ्य इति॑ वयः - भ्यः । न॒क्तम् । दृ॒शे । दी॒प्य॒ते । तस्मा॑त् ।
इ॒माम् । वया॑सि । न॒क्तम् । न । अधी॑ति । आ॒स॒ते । यः । ए॒वम् ।
वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॒नु॒ते । प्र॒ती॒ति । ए॒व । 18 (50)

5.6.4.5

ति॒ष्ठ॒त्य॒भि दि॒शो॑ ज॒य॒त्याग्ने॒यो वै ब्रा॒ह्म॒णस्तस्मा॑द्-ब्रा॒ह्म॒णाय॑ सर्वा॑सु
दि॒क्ष्वर्धु॑क॒ स्वा॒मे॒व तद्-दि॒शम॑न्वे॒त्यपां॑ वा अ॒ग्निः कु॒लाय॑
तस्मा॑दापोऽग्नि॑ हारु॒काः स्वा॒मे॒व तद्-यो॒निं प्र॑वि॒श॒न्ति । 19

5.6.4.5 - Padam

ति॒ष्ठ॒ति । अ॒भी॒ति । दि॒शः । ज॒य॒ति । आ॒ग्ने॒यः । वै । ब्रा॒ह्म॒णः ।
तस्मा॑त् । ब्रा॒ह्म॒णाय॑ । सर्वा॑सु । दि॒क्षु । अ॒र्धु॒कम् । स्वा॒म् । ए॒व ।
तत् । दि॒शम् । अ॒न्वि॒ति । ए॒ति । अ॒पाम् । वै । अ॒ग्निः । कु॒लाय॑म् ।

तस्मात् । आपः । अग्निम् । हारुकाः । स्वाम् । एव । तत् ।

योनिम् । प्रेति । विशन्ति । 19 (32)

(यद- लैलायथ् स-उत्तरत उपादधा-देव - द्वात्रिंशच्च) (A4)

5.6.5.1

सँवथ्सरमुख्यं भृत्वा द्वितीये सँवथ्सर आग्नेयमष्टाकपालं
निर्वपेदैन्द्र-मेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशकपालं बार्हस्पत्यं चरुं
वैष्णवं त्रिकपालं तृतीये सँवथ्सरेऽभिजिता यजेत यदष्टाकपालो
भवत्यष्टाक्षरा गायत्र्याग्नेयं गायत्रं प्रातः सवनं प्रातः सवनमेव
तेन दाधार गायत्रीं छन्दो यदेकादशकपालो भवत्येकादशाक्षरा
त्रिष्टुगैन्द्रं त्रैष्टुभं माध्यंदिनं सवनं माध्यंदिनमेव सवनं तेन
दाधार त्रिष्टुभं- [] 20

5.6.5.1 - Padam

सँवथ्सरमिति सं - वथ्सरम् । उख्यम् । भृत्वा । द्वितीये । सँवथ्सर
इति सं - वथ्सरे । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा - कपालम् ।
निरिति । वपेत् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् ।

वै॒श्वदे॒वमि॑ति॒ वैश्व॑ – दे॒वम् । द्वा॒दश॑क॒पालमि॑ति॒ द्वा॒दश॑ – क॒पालम् ।
बा॒र्हस्प॑त्यम् । च॒रुम् । वै॒ष्णाव॑म् । त्रि॒कपालमि॑ति॒ त्रि॑ – क॒पालम् ।
तृ॒तीये॑ ॥ सँ॒वत्स॑र इति॒ सं – व॒त्सरे॑ । अ॒भिजि॑ते॒त्यभि॑ – जि॒ता ॥
य॒जेत॑ । यत् । अ॒ष्टाक॑पाल॒ इत्य॑ष्टा – क॒पालः॑ । भ॒वति॑ ।
अ॒ष्टाक्ष॑रे॒त्यष्टा॑ – अ॒क्षरा॑ । गा॒यत्री॑ । आ॒ग्नेय॑म् । गा॒यत्र॑म् ।
प्रा॒तस्स॑वनमि॑ति॒ प्रा॒तः – स॑वनम् । प्रा॒तस्स॑वनमि॑ति॒ प्रा॒तः – स॑वनम् ।
ए॒व । ते॒न । दा॒धार॑ । गा॒यत्री॑म् । छ॒न्दः॑ । यत् । ए॒काद॑शक॒पाल
इ॒त्येका॑दश – क॒पालः॑ । भ॒वति॑ । ए॒काद॑शाक्ष॒रेत्ये॑कादश – अ॒क्षरा॑ ।
त्रि॒ष्टुक् । ऐ॒न्द्रम् । त्रै॒ष्टुभ॑म् । मा॒ध्यंदि॑नम् । स॑वनम् । मा॒ध्यंदि॑नम् ।
ए॒व । स॑वनम् । ते॒न । दा॒धार॑ । त्रि॒ष्टुभ॑म् । 20 (50)

5.6.5.2

छ॒न्दो॒ यद्-द्वा॑दशक॒पालो॒ भव॑ति॒ द्वा॒दशा॑क्ष॒रा ज॑गती॒ वैश्व॑दे॒वं जा॑गतं
तृ॒तीय॑स॒वनं॑ तृ॒तीय॑स॒वनमे॒व ते॒न दा॑धार॒ जग॑तीं॒ छ॒न्दो॒
यद्-बा॒र्हस्प॑त्यश्च॒रुर्भ॑वति॒ ब्र॒ह्म॒ वै दे॒वानां॑ बृ॒हस्प॑तिर्ब्र॒ह्मै॒व

तेन॑ दा॒धार॒ यद्-वै॑ष्णवस्त्रि॑कपा॒लो भ॑वति॒ यज्ञो॑ वै वि॒ष्णुर्य॑ज्ञमे॒व
तेन॑ दा॒धार॒ यत् तृ॒तीये॑ सँव॒थ्सरे॑ऽभि॒जिता॒ यज॑तेऽभि॒जित्यै॑
यथ् सँव॒थ्सर॑मुख्यं बि॒भर्ती॑ममे॒व- [] 21

5.6.5.2 - Padam

छन्दः॑ । यत् । द्वा॒दश॑कपा॒ल इति॑ द्वा॒दश॑ - क॒पा॒लः । भ॑वति ।
द्वा॒दशा॑क्षरेति॑ द्वा॒दशा॑-अ॒क्षरा॑ । जग॑ती । वै॒श्वदे॑वमिति॑ वै॒श्व - दे॒वम् ।
जा॒गतम् । तृ॒तीय॑स॒वनमि॑ति तृ॒तीय॑ - स॒वनम् । तृ॒तीय॑स॒वनमि॑ति
तृ॒तीय॑ - स॒वनम् । ए॒व । तेन॑ । दा॒धार॒ । जग॑तीम् । छन्दः॑ । यत् ।
बा॒र्हस्प॑त्यः । च॒रुः । भ॑वति । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒हस्प॑तिः ।
ब्र॒ह्म । ए॒व । तेन॑ । दा॒धार॒ । यत् । वै॑ष्णवः । त्रि॒कपा॒ल इति॑
त्रि॒ - क॒पा॒लः । भ॑वति । य॒ज्ञः । वै । वि॒ष्णुः । य॒ज्ञम् । ए॒व । तेन॑ ।
दा॒धार॒ । यत् । तृ॒तीये॑ । सँव॒थ्सर॑ इति॑ सं - व॒थ्सरे॑ ।
अ॒भिजि॑तेत्यभि॒ - जिता॑ । यज॑ते । अ॒भिजि॑त्या इत्यभि॒ - जित्यै॑ ।

यत् । सँव॑थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । उ॒ख्यम् । बि॒भर्ति॑ । इ॒मम् ।

एव । 21 (50)

5.6.5.3

तेन॑ लो॒कः॑ स्पृ॒णोति॑ यद् द्वि॒तीये॑ सँव॑थ्स॒रेऽग्निं॑ चि॒नुते॑ अ॒न्तरि॑क्षमे॒व
तेन॑ स्पृ॒णोति॑ यत् तृ॒तीये॑ सँव॑थ्स॒रे यज॑तेऽमु॒मेव तेन॑ लो॒कः॑
स्पृ॒णोत्ये॒तं वै पर॑ आ॒ट्णारः॑ क॒क्षीवा॑ औशि॒जो वी॒तह॑व्यः
श्राय॑स॒स्त्रस॑दस्युः पौरु॒कु॒थ्स्यः॑ प्र॒जाका॑मा अचि॒न्वत॑ ततो॒ वै ते
सह॑स्रं सह॑स्रं पु॒त्रान॑विन्दन्त प्रथ॑ते प्र॒जया॑ प॒शुभि॑स्तां मा॒त्रामा॑प्नोति
यां तेऽग॑च्छन् य ए॒वं () वि॒द्वाने॑तम॒ग्निं चि॒नुते॑ । 22

5.6.5.3 - Padam

तेन॑ । लो॒कम् । स्पृ॒णोति॑ । यत् । द्वि॒तीये॑ । सँव॑थ्स॒र इति॑
सं – व॒थ्स॒रे । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒व । तेन॑ ।
स्पृ॒णोति॑ । यत् । तृ॒तीये॑ । सँव॑थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रे । यज॑ते ।
अ॒मुम् । ए॒व । तेन॑ । लो॒कम् । स्पृ॒णोति॑ । ए॒तम् । वै । परः॑ ।
आ॒ट्णारः॑ । क॒क्षीवा॑निति क॒क्षी – वा॒न् । औशि॒जः ।

वी॒तह॑व्य॒ इति॑ वी॒त – ह॒व्यः । श्रा॒यसः॑ । त्र॒सद॑स्युः । पौ॒रु॒कु॒थ्स्य॑
 इति॑ पौ॒रु – कु॒थ्स्यः॑ । प्र॒जाका॑मा इति॑ प्र॒जा-का॑माः । अ॒चि॒न्वत॑ ।
 ततः॑ । वै । ते । स॒हस्र॑ꣳ स॒हस्र॑मि॒ति स॒हस्रं॑ – स॒हस्र॑म् । पु॒त्रान् ।
 अ॒वि॒न्दन्त॑ । प्र॒थते॑ । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ । प॒शुभि॑रिति॑ प॒शु-भिः॑ ।
 ताम् । मा॒त्राम् । आ॒प्नो॑ति । या॒म् । ते । अ॒गच्छ॑न् । यः । ए॒वम् () ।
 वि॒द्वान् । ए॒तम् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । 22 (54)

(दा॒धार त्रि॒ष्टुभ॑ – मि॒ममे॑वै – वं – च॒त्वारि॑ च) (A5)

5.6.6.1

प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑चि॒नुत॑ स क्षु॒रप॑वि॒र्भू॒त्वाऽति॑ष्ठत् तं दे॒वा बि॑भ्यतो
 नोपाऽऽ*यन् ते छन्दो॑भि॒रात्मा॑नं छादयित्वोपाऽऽ*यन् तच्छन्द॑सां
 छन्द॑स्त्वं ब्र॒ह्म वै छन्दा॑ꣳसि ब्र॒ह्मण॑ ए॒तद्-रूपं॑ यत् कृ॒ष्णाजि॑नं
 का॒र्ष्णी उ॒पान॑हावुप॑ मुञ्चते॑ छन्दो॑भिरे॒वाऽऽ*त्मा॑नं छादयित्वाऽग्नि॑मुप॑
 चर॑त्या॒त्मनो॑ऽहिꣳसायै दे॒वनि॑धिर्वा ए॒ष नि धी॑यते॒ यद॒ग्नि- [] 23

5.6.6.1 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा – प॒तिः । अ॒ग्नि॒म् । अ॒चि॒नु॒त । सः ।
क्षु॒र॒प॒वि॒रि॒ति॒ क्षु॒र – प॒विः । भू॒त्वा । अ॒ति॒ष्ठ॒त् । तम् । दे॒वाः ।
बि॒भ्य॒तः । न । उ॒पे॒ति॒ । आ॒य॒न् । ते । छ॒न्दो॒भि॒रि॒ति॒ छ॒न्दः – भिः ।
आ॒त्मा॒न॒म् । छा॒द॒यि॒त्वा । उ॒पे॒ति॒ । आ॒य॒न् । तत् । छ॒न्द॒साम् ।
छ॒न्द॒स्त्व॒मि॒ति॒ छ॒न्दः – त्वम् । ब्र॒ह्म । वै । छ॒न्दा॒सि॒ । ब्र॒ह्म॒णः ।
ए॒तत् । रू॒प॒म् । यत् । कृ॒ष्णा॒जि॒न॒मि॒ति॒ कृ॒ष्ण – अ॒जि॒न॒म् ।
का॒र्ष्णी॒ इति॑ । उ॒पा॒न॒हौ॑ । उ॒पे॒ति॒ । मु॒ञ्च॒ते॒ । छ॒न्दो॒भि॒रि॒ति॒
छ॒न्दः – भिः । ए॒व । आ॒त्मा॒न॒म् । छा॒द॒यि॒त्वा । अ॒ग्नि॒म् । उ॒पे॒ति॒ ।
च॒र॒ति॒ । आ॒त्म॒नः । अ॒हि॒सा॒यै॑ । दे॒व॒नि॒धि॒रि॒ति॒ दे॒व – नि॒धिः । वै ।
ए॒षः । नी॒ति॒ । धी॒य॒ते॒ । यत् । अ॒ग्निः । 23 (50)

5.6.6.2

–र॒न्ये॒ वा॒ वै नि॒धि॒म॒गु॒प्तं॑ वि॒न्द॒न्ति॒ न वा॒ प्र॒ति॒ प्र॒ जा॒ना॒त्यु॒खामा॑
क्रा॒म॒त्या॒त्मा॒न॒मे॒वा॒धि॒पां॑ कु॒रु॒ते॒ गु॒प्त्या॒ अथो॒ ख॒ल्वा॒हु॒र्नाऽऽक्र॑म्येति॑

नैर्ऋत्यु॑खा यदा॑क्रामे॒न्निर्ऋ॑त्या आ॒त्मान॑मपि॒ दध्या॑त्
तस्मान्नाऽऽक्र॑म्या पु॒रुष॑शीर्षमु॒प दधा॑ति गु॒प्त्या अथो॑ यथा॑
ब्रू॒यादे॒तन्मे गो॒पाये॑ति तादृ॒गेव॑ तत्- [] 24

5.6.6.2 - Padam

अ॒न्ये । वा । वै । नि॒धि॒मि॒ति॒ नि - धि॒म् । अ॒गु॒प्तम् । वि॒न्दन्ति॑ । न ।
वा । प्र॒ति । प्रे॒ति । जा॒ना॒ति । उ॒खाम् । ए॒ति । क्रा॒म॒ति । आ॒त्मा॒नम् ।
ए॒व । अ॒धि॒पा॒मि॒त्यधि॑ - पा॒म् । कु॒रु॒ते । गु॒प्त्यै॑ । अथो॑ इति॑ । ख॒लु ।
आ॒हुः । न । आ॒क्र॒म्ये॒त्या - क्र॒म्या । इति॑ । नैर्ऋ॑तीति॒ नैः-ऋ॑ती ।
उ॒खा । यत् । आ॒क्रामे॑दित्या - क्रा॒मेत् । निर्ऋ॑त्या इति॑ निः-ऋ॑त्यै ।
आ॒त्मा॒नम् । अ॒पी॒ति । द॒ध्यात् । तस्मा॑त् । न । आ॒क्र॒म्ये॒त्या-क्र॒म्या ।
पु॒रुष॑शीर्ष॒मि॒ति पु॒रुष॑ - शीर्ष॒म् । उपे॑ति । द॒धा॒ति । गु॒प्त्यै॑ ।
अथो॑ इति॑ । यथा॑ । ब्रू॒यात् । ए॒तत् । मे॒ । गो॒पा॒य । इति॑ । तादृ॒क् ।
ए॒व । तत् । 24 (50)

5.6.6.3

प्र॒जा॒प॒ति॒र्वा अ॒थ॒र्वा ऽग्नि॑रे॒व द॒ध्य॒ङ्ग॒थ॒र्व॒णस्त॑स्ये॒ष्टका॑
अ॒स्थान्ये॒त॒ ह वा॒व तद्-ऋ॑षि॒रभ्य॑नू॒वाचे॑न्द्रो द॒धीचो॑ अ॒स्थभि॑रिति
यदि॑ष्टकाभि॒रग्निं॑ चि॒नोति॑ सा॒त्मान॑मे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ सा॒त्मा॒मुष्मिन्॑ लो॒के
भ॒वति॑ य ए॒वं वे॒द शरी॑रं वा ए॒तद॒ग्नेर्य॑च्चि॒त्य आ॒त्मा वैश्वा॑नरो
यच्चि॑ते वैश्वा॒नरं॑ जु॒होति॑ शरी॒रमे॒व स॒कृ॒त्या- [] 25

5.6.6.3 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । वै । अ॒थ॒र्वा । अ॒ग्निः । ए॒व । द॒ध्य॒ङ् ।
आ॒थ॒र्व॒णः । त॒स्य । इ॒ष्टकाः॑ । अ॒स्थानि॑ । ए॒तम् । ह । वा॒व । तत् ।
ऋ॑षिः । अ॒भ्य॒नू॒वाचे॑त्यभि - अ॒नू॒वाच॑ । इ॒न्द्रः । द॒धीचः॑ ।
अ॒स्थभि॑रित्य॒स्थ - भिः॑ । इति॑ । यत् । इ॒ष्टका॑भिः । अ॒ग्निम् ।
चि॒नोति॑ । सा॒त्मान॑मिति॒ स - आ॒त्मान॑म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
सा॒त्मेति॑ स - आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् ।
वे॒द । शरी॑रम् । वै । ए॒तत् । अ॒ग्नेः । यत् । चि॒त्यः । आ॒त्मा ।

वै॒श्वान॒रः । यत् । चि॒ते । वै॒श्वान॒रम् । जु॒होति॑ । शरी॒रम् । ए॒व ।

स॒॒स्कृ॒त्य । 25 (50)

5.6.6.4

–भ्या॒रो॒हति॑ शरी॒रं वा॑ ए॒तद्–यज॑मानः स॒॒स्कृ॒रुते॑ यद॒ग्निं चि॒नुते॑
यच्चि॒ते वै॒श्वान॒रं जु॒होति॑ शरी॒रमे॒व स॒॒स्कृ॒त्या ऽऽ*त्म॑नाऽभ्या॒रो॒हति॑
तस्मा॒त् तस्य॑ ना॒व द्य॑न्ति जी॒वन्ने॒व दे॒वान॑प्येति॒ वैश्वान॑र्यर्चा पु॒री॒षमु॑प
दधा॒तीयं वा॑ अ॒ग्निर्वै॒श्वान॒रस्तस्यै॒षा चि॒तिर्य॑त् पु॒री॒षम॒ग्निमे॒व
वै॒श्वान॒रं चि॒नुत ए॒षा वा॑ अ॒ग्नेः () प्रि॒या त॒नूर्य॑द्–वै॒श्वान॒रः

प्रि॒यामे॒वास्य॑ त॒नुव॑मव रुन्धे । 26

5.6.6.4 - Padam

अ॒भ्या॒रो॒ह॒तीत्य॑भि – आ॒रो॒हति॑ । शरी॒रम् । वै । ए॒तत् । यज॑मानः ।
समि॒ति । कु॒रुते॑ । यत् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । यत् । चि॒ते । वै॒श्वान॒रम् ।
जु॒होति॑ । शरी॒रम् । ए॒व । स॒॒स्कृ॒त्य । आ॒त्म॒ना । अ॒भ्या॒रो॒ह॒तीत्य॑भि
–आ॒रो॒हति॑ । तस्मा॒त् । तस्य॑ । न । अ॒वेति॑ । द्य॑न्ति । जी॒वन् । ए॒व ।
दे॒वान् । अ॒पीति॑ । ए॒ति । वै॒श्वान॑र्या । ऋ॒चा । पु॒री॒षम् । उ॒पेति॑ ।

द॒धा॒ति॒ । इ॒य॒म् । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॒रः । तस्य॑ । ए॒षा । चि॒तिः ।
यत् । पु॒री॒ष॒म् । अ॒ग्नि॒म् । ए॒व । वै॒श्वान॒र॒म् । चि॒नु॒ते । ए॒षा । वै ।
अ॒ग्नेः () । प्रि॒या । त॒नूः । यत् । वै॒श्वान॒रः । प्रि॒याम् । ए॒व ।
अ॒स्य॑ । त॒नु॒व॒म् । अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे॑ । 26 (60)

(अ॒ग्नि - स्त॒थ् - स॒॒स्कृ॒त्या - ग्ने - दर्श॑ च) (A6)

5.6.7.1

अ॒ग्ने॒र्वै दी॒क्षया॑ दे॒वा वि॒राज॑मा॒प्नुवन्॑ ति॒स्रो रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्या॒त्
त्रि॒पदा॑ वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ षड्-रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्या॒त् षड् वा
ऋ॒तवः॑ सँ॒व॒त्स॒रः सँ॒व॒त्स॒रो वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ द॒श
रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्या॒द्-द॒शाक्ष॑रा वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ द्वा॒द॒श
रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्या॒द् द्वा॒द॒श मा॒साः सँ॒व॒त्स॒रः सँ॒व॒त्स॒रो वि॒राड्
वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ त्रयो॒द॒श रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्या॒त् त्रयो॒द॒श - [] 27

5.6.7.1 - Padam

अ॒ग्नेः । वै । दी॒क्षया॑ । दे॒वाः । वि॒राज॑मि॒ति वि-राज॑म् । आ॒प्नु॒वन् ।
ति॒स्रः । रा॒त्रीः । दी॒क्षितः॑ । स्या॒त् । त्रि॒पदे॑ति त्रि - पदा॑ ।

वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् । वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति । षट् ।
 रा॒त्रीः । दी॒क्षितः॑ । स्यात् । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑
 सं – व॒थ्स॒रः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् ।
 वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति । द॒श । रा॒त्रीः । दी॒क्षितः॑ ।
 स्यात् । द॒शाक्ष॑रेति॒ द॒श – अक्ष॑रा । वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् ।
 वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति । द्वा॒द॒श । रा॒त्रीः । दी॒क्षितः॑ ।
 स्यात् । द्वा॒द॒श । मा॒साः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः ।
 सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् । वि॒राज॑मि॒ति
 वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति । त्रयो॑द॒शेति॑ त्रयः – द॒श । रा॒त्रीः ।
 दी॒क्षितः॑ । स्यात् । त्रयो॑द॒शेति॑ त्रयः – द॒श । 27 (50)

5.6.7.2

मा॒साः सँ॒व॒थ्स॒रः सँ॒व॒थ्स॒रो वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ पञ्च॑द॒श
 रा॒त्रीर्दी॑क्षितः स्यात् पञ्च॑द॒श वा अ॒र्धमा॑सस्य रा॒त्रयो॑ऽर्धमा॑स॒शः
 सँ॒व॒थ्स॒र आ॒प्यते॑ सँ॒व॒थ्स॒रो वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ स॒प्तद॑श

रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्याद् द्वा॒दश॑ मा॒साः पञ्च॑र्त॒वः स सँ॑व॒थ्सरः
 सँ॑व॒थ्सरो॑ वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ चतुर्विं॒शति॑ꣳ रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्या॒-
 च्चतुर्विं॒शति॑र॒र्धमा॒साः सँ॑व॒थ्सरः सँ॑व॒थ्सरो॑ वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑
 त्रिं॒शत॑ꣳ रा॒त्रीर्दी॒क्षितः॑ स्यात् – [] 28

5.6.7.2 - Padam

मा॒साः । सँ॑व॒थ्सर॑ इति सं-व॒थ्सरः । सँ॑व॒थ्सर॑ इति सं-व॒थ्सरः ।
 वि॒राडिति॑ वि – राट् । वि॒राज॑मिति वि – राजम् । आ॒प्नोति॑ ।
 पञ्च॑द॒शेति॑ पञ्च – द॒श । रा॒त्रीः । दी॒क्षितः॑ । स्यात् । पञ्च॑द॒शेति॑
 पञ्च – द॒श । वै । अ॒र्धमा॒सस्ये॑त्य॒र्ध – मा॒सस्य॑ । रा॒त्रयः॑ ।
 अ॒र्धमा॒सश॑ इत्य॒र्धमा॒स – शः । सँ॑व॒थ्सर॑ इति सं – व॒थ्सरः॑ ।
 आ॒प्यते॑ । सँ॑व॒थ्सर॑ इति सं – व॒थ्सरः॑ । वि॒राडिति॑ वि – राट् ।
 वि॒राज॑मिति वि – राजम् । आ॒प्नोति॑ । स॒प्तद॒शेति॑ स॒प्त – द॒श ।
 रा॒त्रीः । दी॒क्षितः॑ । स्यात् । द्वा॒दश॑ । मा॒साः । पञ्च॑ । ऋ॒तवः॑ । सः ।
 सँ॑व॒थ्सर॑ इति सं – व॒थ्सरः॑ । सँ॑व॒थ्सर॑ इति सं – व॒थ्सरः॑ ।

वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् । वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति ।
 चतु॑र्वि॒ंशति॑मि॒ति चतुः॑ – वि॒ंशति॑म् । रा॒त्रीः॑ । दी॒क्षितः॑ । स्यात् ।
 चतु॑र्वि॒ंशति॑रि॒ति चतुः॑ – वि॒ंशतिः॑ । अ॒र्धमा॑सा इत्य॒र्ध – मा॒साः ।
 सँव॑त्सर इति॒ सं – व॒त्सरः॑ । सँव॑त्सर इति॒ सं – व॒त्सरः॑ ।
 वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् । वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति ।
 त्रि॒ंशत॑म् । रा॒त्रीः॑ । दी॒क्षितः॑ । स्यात् । 28 (50)

5.6.7.3

त्रि॒ंशद॑क्षरा वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॒ मासं॑ दी॒क्षितः॑ स्याद्-यो मा॒सः
 स सँव॑त्सरः सँव॑त्सरो वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॒ चतुरो॑ मा॒सो
 दी॒क्षितः॑ स्याच्चतुरो॑ वा ए॒तं मा॒सो व॑सवोऽबि॒भरु॑स्ते पृ॒थिवी॑मा॒जयन्
 गा॒यत्रीं॑ छन्दोऽष्टौ रु॒द्रास्ते॑-ऽन्तरि॒क्षमा॑जयन् त्रि॒ष्टुभं॑ छन्दो॒ द्वाद॑शा-
 ऽऽदि॒त्यास्ते॑ दि॒वमा॑जयन् जगतीं॑ छन्दस्ततो॒ वै ते ()
 व्यावृ॑त-मगच्छ॒ञ्छ्रैष्यं॑ दे॒वानां॑ तस्माद् द्वाद॑श मा॒सो भृ॒त्वाऽग्निं॑
 चिन्वी॑त द्वाद॑श मा॒साः सँव॑त्सरः सँव॑त्सरो -ऽग्निश्चित्य॑स्तस्या-

हो॒रा॒त्रा॒णी॒ष्ट॒का॒ आ॒प्ते॒ष्ट॒क॒मे॒नं॑ चि॒नु॒ते॒ऽथो॑ व्या॒वृ॒त॒मे॒व ग॑च्छति श्रै॒ष्ठ्यं॑
स॒मा॒ना॒नां॑ । 29

5.6.7.3 - Padam

त्रि॒ंश॒दक्ष॑रेति त्रि॒ंश॒त् – अक्ष॑रा । वि॒राडि॑ति वि – राट् ।
वि॒राज॑मिति वि – राज॑म् । आ॒प्नो॑ति । मा॒सम् । दी॒क्षितः॑ । स्यात् ।
यः । मा॒सः । सः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑
सं – व॒थ्स॒रः । वि॒राडि॑ति वि – राट् । वि॒राज॑मिति वि – राज॑म् ।
आ॒प्नो॑ति । च॒तुरः॑ । मा॒सः । दी॒क्षितः॑ । स्यात् । च॒तुरः॑ । वै । ए॒तम् ।
मा॒सः । व॒स॒वः । अ॒बि॒भ॒रुः । ते । पृ॒थि॒वीम् । ए॒ति । अ॒ज॒य॒न् ।
गा॒य॒त्रीम् । छ॒न्दः॑ । अ॒ष्टौ । रु॒द्राः । ते । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । ए॒ति । अ॒ज॒य॒न् ।
त्रि॒ष्टु॒भम् । छ॒न्दः॑ । द्वा॒द॒श । आ॒दि॒त्याः । ते । दि॒वम् । ए॒ति । अ॒ज॒य॒न् ।
ज॒ग॒तीम् । छ॒न्दः॑ । त॒तः । वै । ते () । व्या॒वृ॒त॒मि॒ति वि – आ॒वृ॒त॒म् ।
अ॒ग॒च्छ॒न् । श्रै॒ष्ठ्यम्॑ । दे॒वा॒नाम् । तस्मा॑त् । द्वा॒द॒श । मा॒सः । भृ॒त्वा ।
अ॒ग्नि॑म् । चि॒न्वी॒त । द्वा॒द॒श । मा॒साः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः ।

सँव॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । अ॒ग्निः । चि॒त्यः । तस्य॑ ।
 अ॒हो॒रा॒त्राणी॑त्यहः – रा॒त्राणि॑ । इ॒ष्टकाः॑ । आ॒प्ते॒ष्टक॑मित्याप्त-इ॒ष्टकम् ।
 ए॒नम् । चि॒नुते॑ । अथो॑ इति॑ । व्या॒वृ॒तमि॑ति वि – आ॒वृ॒तम् । ए॒व ।
 ग॒च्छ॒ति । श्रै॒ष्ठ्यम्॑ । स॒मा॒ना॒नाम्॑ । 29 (78) (स्यात् त्रयो॑दश –
 त्रि॒ंश॒त॒ र॒त्रीर्दी॑क्षितः स्याद् – वै ते॑ – ऽष्टा॒वि॒ंश॒तिश्च॑) (A7)

5.6.8.1

सु॒व॒र्गाय॑ वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्नि॒स्तं य॑न्ना॒न्वा॒रोहै॑त्
 सु॒व॒र्गा॒ल्लो॒काद्-य॑ज॒मानो॑ ही॒येत॑ पृ॒थि॒वीमा॑ऽक्र॒मिषं॑ प्रा॒णो मा॒ मा
 हा॒सीद॑न्तरि॒क्षमा॑ऽक्र॒मिषं॑ प्र॒जा मा॒ मा हा॒सीद्-दि॒वमा॑ऽक्र॒मिष॑
 सु॒व॒र॒गन्मे॑त्याहैष वा अ॒ग्नेर॑न्वा॒रोह॑स्तेनै॒वैन॑-म॒न्वा॒रोह॑ति सु॒व॒र्गस्य॑
 लो॒कस्य॑ स॒म॒ष्ट्यै॑ यत् प॒क्षस॑मि॒तां मि॒नुया॑त् – [] 30

5.6.8.1 - Padam

सु॒व॒र्गाये॑ति सु॒वः – गा॒य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् ।
 अ॒ग्निः । तम् । यत् । न । अ॒न्वा॒रोहै॑दित्यनु – आ॒रोहै॑त् ।
 सु॒व॒र्गादि॑ति सु॒वः-गा॑त् । लो॒कात् । य॑ज॒मानः॑ । ही॒येत॑ । पृ॒थि॒वीम् ।

एति॑ । अ॒क्र॒मि॒षम् । प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः । मा । मा । हा॒सीत् ।
 अ॒न्त॒रि॒क्षम् । एति॑ । अ॒क्र॒मि॒षम् । प्र॒जेति॑ प्र – जा । मा । मा ।
 हा॒सीत् । दि॒वम् । एति॑ । अ॒क्र॒मि॒षम् । सु॒वः । अ॒ग॒न्म । इति॑ ।
 आ॒ह । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । अ॒न्वा॒रो॒ह इत्य॑नु-आ॒रो॒हः । ते॒न । ए॒व ।
 ए॒नम् । अ॒न्वा॒रो॒हती॑त्यनु – आ॒रो॒हति॑ । सु॒वर्ग॑स्येति॑ सु॒वः – ग॒स्य ।
 लो॒क॒स्य । स॒म॒ष्ट्या इति॑ सं – अ॒ष्ट्यै । यत् ।
 प॒क्ष॒स॒मि॒तामि॑ति प॒क्ष – स॒मि॒ताम् । मि॒नु॒यात् । 30 (50)

5.6.8.2

कनी॑याꣳसं य॒ज्ञक्र॑तुमुपे॒यात् पा॑पीयस्यस्या ऽऽत्म॑नः प्र॒जा
 स्याद्-वे॑दिस॒मि॒तां मि॑नोति॒ ज्यायाꣳस॒मे॒व य॒ज्ञक्र॑तुमुपैति॒
 नास्याऽऽ*त्म॑नः पा॑पीयसी प्र॒जा भ॑वति सा॒हस्रं चि॑न्वीत प्रथ॒मं
 चि॒न्वा॒नः स॒हस्र॑स॒मि॒तो वा अ॒यं लो॒क इ॒ममे॒व लो॒कम॑भि ज॒यति॑
 द्वि॒षा॒हस्रं चि॑न्वीत द्वितीयं चि॒न्वा॒नो द्वि॒षा॒हस्रं वा अ॒न्त॒रि॒क्ष-
 म॒न्त॒रि॒क्षमे॒वाभि॑ ज॒यति॑ त्रि॒षा॒हस्रं चि॑न्वीत तृतीयं चि॒न्वा॒न – [] 31

5.6.8.2 - Padam

कनी॑या॒ऽसम् । य॒ज्ञक्र॑तुमि॒ति य॒ज्ञ – क्र॑तुम् । उ॒पेति॑ । इ॒यात् ।
पापी॑यसी । अ॒स्य । आ॒त्मनः॑ । प्र॒जेति॑ प्र – जा । स्यात् ।
वेदि॑स॒म्मिता॒मिति॑ वेदि॑ – स॒म्मिता॒म् । मि॒नोति॑ । ज्या॒या॒ऽसम् । ए॒व ।
य॒ज्ञक्र॑तुमि॒ति य॒ज्ञ – क्र॑तुम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । न । अ॒स्य । आ॒त्मनः॑ ।
पापी॑यसी । प्र॒जेति॑ प्र – जा । भ॒वति॑ । सा॒हस्र॑म् । चि॒न्वीत॑ ।
प्र॒थम॑म् । चि॒न्वानः॑ । स॒हस्र॑स॒म्मित॑ इति॑ स॒हस्र॑ – स॒म्मितः॑ । वै ।
अ॒यम् । लो॒कः । इ॒मम् । ए॒व । लो॒कम् । अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ ।
द्वि॒षा॒हस्र॑मि॒ति द्वि॑ – सा॒हस्र॑म् । चि॒न्वीत॑ । द्वि॒तीय॑म् । चि॒न्वानः॑ ।
द्वि॒षा॒हस्र॑मि॒ति द्वि॑ – सा॒हस्र॑म् । वै । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒व ।
अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ । त्रि॒षा॒हस्र॑मि॒ति त्रि॑ – सा॒हस्र॑म् । चि॒न्वीत॑ ।
तृ॒तीय॑म् । चि॒न्वानः॑ । 31 (50)

5.6.8.3

–स्त्रि॒षा॒हस्रो॑ वा अ॒सौ लो॒को ऽमु॒मे॒व लो॒कम॒भि ज॒यति॑ जानु॒द॒घ्नं

चिन्वीत प्रथमं चिन्वानो गायत्रियैवेमं लोकमभ्यारोहति नाभिदघ्नं
चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानस्त्रिष्टुभैवा-न्तरिक्ष-मभ्यारोहति ग्रीवदघ्नं
चिन्वीत तृतीयं चिन्वानो जगत्यैवामुन् लोकमभ्यारोहति नाग्निं
चित्वा रामामुपेयादयोनौ रेतो धास्यामीति न द्वितीयं चित्वाऽन्यस्य
स्त्रिय- [] 32

5.6.8.3 - Padam

त्रिषाहस्र इति त्रि - साहस्रः । वै । असौ । लोकः । अमुम् । एव ।
लोकम् । अभीति । जयति । जानुदघ्नमिति जानु - दघ्नम् ।
चिन्वीत । प्रथमम् । चिन्वानः । गायत्रिया । एव । इमम् । लोकम् ।
अभ्यारोहतीत्यभि - आरोहति । नाभिदघ्नमिति नाभि - दघ्नम् ।
चिन्वीत । द्वितीयम् । चिन्वानः । त्रिष्टुभा । एव । अन्तरिक्षम् ।
अभ्यारोहतीत्यभि - आरोहति । ग्रीवदघ्नमिति ग्रीव - दघ्नम् ।
चिन्वीत । तृतीयम् । चिन्वानः । जगत्या । एव । अमुम् । लोकम् ।
अभ्यारोहतीत्यभि - आरोहति । न । अग्निम् । चित्वा । रामाम् ।

उ॒पेति॑ । इ॒यात् । अ॒यो॒नौ । रे॒तः । धा॒स्या॒मि । इति॑ । न । द्वि॒तीय॑म् ।
चि॒त्वा । अ॒न्यस्य॑ । स्त्रि॒यम् । 32 (50)

5.6.8.4

–मु॒पे॒यान्न॑ तृ॒तीयं॑ चि॒त्वा कां॑ च॒नोपे॒याद्–रे॒तो वा ए॒तन्नि॑ ध॒त्ते यद॒ग्निं॑
चि॒नुते॑ यदु॒पे॒याद्–रे॒तसा॑ व्य॒ध्येता॑ऽथो॒ खल्वा॑हुर प्र॒जस्यं॑ तद्–
यन्नो॒पे॒यादि॒ति यद्–रे॒तः सि॒चावु॒पद॑धाति ते ए॒व यज॑मानस्य रे॒तो
बिभृ॑तस्तस्मा॒–दु॒पे॒याद्–रे॒तसो॑–ऽस्क॑न्दाय त्रीणि॒ वाव रे॒ताऽसि॑ पि॒ता

पु॒त्रः पौ॒त्रो– [] 33

5.6.8.4 - Padam

उ॒पेति॑ । इ॒यात् । न । तृ॒तीय॑म् । चि॒त्वा । का॒म् । च॒न । उ॒पेति॑ ।
इ॒यात् । रे॒तः । वै । ए॒तत् । नी॒ति । ध॒त्ते । यत् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
यत् । उ॒पे॒यादि॒त्युप॑ – इ॒यात् । रे॒तसा॑ । वी॒ति । ऋ॒ध्येत॑ । अ॒थो इति॑ ।
ख॒लु । आ॒हुः । अ॒प्र॒जस्य॑मित्यप्र – ज॒स्यम् । तत् । यत् । न ।
उ॒पे॒यादि॒त्युप॑ – इ॒यात् । इति॑ । यत् । रे॒तस्सि॒चावि॑ति रे॒तः – सि॒चौ ।
उ॒प॒द॒धाती॑त्युप – द॒धाति॑ । ते इति॑ । ए॒व । यज॑मानस्य रे॒तः ।

बि॒भृतः॑ । तस्मा॑त् । उपे॑ति । इया॑त् । रेत॑सः । अस्क॑न्दाय । त्री॑णि ।
वाव॑ । रेत॑सि । पि॒ता । पु॒त्रः । पौ॒त्रः । 33 (50)

5.6.8.5

यद् द्वे॑ रेतः॑ सि॒चावु॑पद॒ध्याद्-रेतो॑ऽस्य वि॒च्छि॑न्धात् ति॒स्र उप॑ दधाति॒
रेत॑सः सं॒तत्या॑ इयं॑ वाव॑ प्रथ॒मा रेतः॑ सि॒ग्वाग्वा॑ इयं॑ तस्मा॑त्
पश्य॑न्तीमां पश्य॑न्ति वाचं॑ वद॑न्तीमन्तरि॒क्षं द्वि॒तीया॑ प्रा॒णो वा
अन्त॑रि॒क्षं तस्मान्ना॑न्तरि॒क्षं पश्य॑न्ति न प्रा॒णम॒सौ तृ॒तीया॑ चक्षु॒र्वा
अ॒सौ तस्मा॑त् पश्य॑न्त्यमूं पश्य॑न्ति चक्षु॒र्यजु॑षेमां॒ चा - [] 34

5.6.8.5 - Padam

यत् । द्वे॑ इति॑ । रेत॑स्सि॒चावि॑ति॒ रेतः॑-सि॒चौ । उप॑द॒ध्यादि॑त्युप-द॒ध्यात् ।
रेतः॑ । अ॒स्य । वी॒ति । छि॒न्धात् । ति॒स्रः । उपे॑ति । द॒धाति॑ । रेत॑सः ।
सं॒तत्या॑ इति॑ सं - तत्यै॑ । इय॑म् । वाव॑ । प्रथ॒मा । रेत॑स्सि॒गिति॑
रेतः॑ - सिक् । वाक् । वै । इय॑म् । तस्मा॑त् । पश्य॑न्ति । इ॒माम् ।
पश्य॑न्ति । वाच॑म् । वद॑न्तीम् । अन्त॑रि॒क्षम् । द्वि॒तीया॑ । प्रा॒ण इति॑
प्र - अनः॑ । वै । अन्त॑रि॒क्षम् । तस्मा॑त् । न । अन्त॑रि॒क्षम् ।

पश्य॑न्ति । न । प्रा॒णमि॑ति प्र – अ॒नम् । अ॒सौ । तृ॒तीया॑ । चक्षुः॑ ।
वै । अ॒सौ । तस्मा॑त् । पश्य॑न्ति । अ॒मूम् । पश्य॑न्ति । चक्षुः॑ ।
यजु॑षा । इ॒माम् । च । 34 (50)

5.6.8.6

–मू॑ं चो॒प द॑धाति॒ मन॑सा म॒ध्यमा॑मेषां लो॒कानां॑ क्लृ॒प्त्या अथो॑
प्रा॒णाना॑मिष्टो य॒ज्ञो भृ॑गुभि॒राशी॑र्दा वसु॒भिस्त॑स्य त इ॒ष्टस्य॑ वी॒तस्य॑
द्र॒विणो॑ह भक्षी॒येत्या॑ह स्तु॒तश॑स्त्रे ए॒वैते॑न दु॒हे पि॑ता मा॒तरि॑श्चाऽच्छि॒द्रा
प॒दा धा॑ अ॒च्छि॒द्रा उ॒शिजः॑ प॒दाऽनु॑ तक्षुः॑ सोमो॑ वि॒श्ववि॒न्नेता॑
ने॒षद्-बृ॑हस्पति॒रुक्था॑म॒दानि॑ श॒सिष॑दित्या॒हैत॑द्वा () अ॒ग्नेरु॒क्थं
तेनै॒वैन॑मनु॒ श॒सति॑ । 35

5.6.8.6 - Padam

अ॒मूम् । च । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । मन॑सा । म॒ध्यमा॑म् । ए॒षाम् ।
लो॒काना॑म् । क्लृ॒प्त्यै । अथो॑ इति । प्रा॒णाना॑मि॒ति प्र – अ॒नाना॑म् ।
इ॒ष्टः । य॒ज्ञः । भृ॑गुभि॒रिति॑ भृ॒गु – भिः॑ । आ॒शीर्दा॑ इत्या॒शीः – दाः॑ ।
वसु॑भि॒रिति॑ वसु॑ – भिः॑ । तस्य॑ । ते । इ॒ष्टस्य॑ । वी॒तस्य॑ । द्र॒विणा॑ ।

इ॒ह । भ॒क्षी॒य । इति॑ । आ॒ह । स्तु॒त॒श॒स्त्रे॑ इति॑ स्तु॒त – श॒स्त्रे॑ । ए॒व ।
 ए॒तेन॑ । दु॒हे । पि॒ता । मा॒तरि॒श्वा॑ ॥ अ॒च्छि॒द्रा । प॒दा । धाः॑ । अ॒च्छि॒द्राः ।
 उ॒शि॒जः॑ । प॒दा । अ॒न्वि॒ति । त॒क्षुः॑ । सोमः॑ । वि॒श्व॒वि॒दि॒ति॑
 वि॒श्व – वि॒त् । ने॒ता । ने॒षत् । बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ ।
 उ॒क्थाम॑दानीत्यु॒क्थ – म॒दानि॑ । श॒सि॒षत् । इति॑ । आ॒ह । ए॒तत् ।
 वै () । अ॒ग्नेः॑ । उ॒क्थम् । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒न्वि॒ति ।
 श॒सि॒ति । 35 (57) (मि॒नु॒यात् – तृ॒तीयं॑ चि॒न्वा॒नः – स्त्रि॒यं – पौ॒त्र
 – श्र – वै – स॒प्त च॑) (A8)

5.6.9.1

सू॒य॒ते वा ए॒षो॒ऽग्नी॒नां॑ य॒ उ॒खा॒यां॑ भ्रि॒य॒ते य॒द॒धः॑ सा॒द॒ये॒द्-ग॒र्भाः॑
 प्र॒पा॒दु॒काः॑ स्यु॒रथो॑ यथा॑ स॒वात् प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒ति॑ ता॒दृ॒गे॒व त॒दा॒स॒न्दी
 सा॒द॒य॒ति ग॒र्भा॒णां॑ धृ॒त्या अ॒प्र॒पा॒दा॒या॒थो स॒व॒मे॒वैनं॑ करो॒ति ग॒र्भो॑ वा ए॒ष
 य॒दु॒ख्यो॑ यो॒निः शि॒क्यं॑ य॒च्छि॒क्या॒दु॒खां॑ नि॒रू॒हे॒द्-यो॒ने॒र्ग॒र्भं
 नि॒र्ह॒ण्या॒थ ष॒डु॒द्या॒म॒श् शि॒क्यं॑ भ॒व॒ति षो॒ढा वि॒हि॒तो॒ वै – [] 36

5.6.9.1 - Padam

सू॒यते॑ । वै । ए॒षः । अ॒ग्नी॒नाम् । यः । उ॒खाया॑म् । भ्रि॒यते॑ । यत् ।
अ॒धः । सा॒दये॑त् । गर्भाः॑ । प्र॒पा॒दु॒का इति॑ प्र – पा॒दु॒काः । स्युः॑ ।
अथो॑ इति॑ । यथा॑ । स॒वात् । प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒तीति॑ प्र॒ति – अ॒व॒रो॒ह॒ति ।
ता॒दृक् । ए॒व । तत् । आ॒स॒न्दी । सा॒द॒य॒ति । गर्भा॑णाम् । धृ॒त्यै ।
अप्र॑पा॒दाये॑त्यप्र – पा॒दाय॑ । अथो॑ इति॑ । स॒वम् । ए॒व । ए॒नम् ।
क॒रो॒ति । गर्भः॑ । वै । ए॒षः । यत् । उ॒ख्यः । यो॒निः । शि॒क्यम् ।
यत् । शि॒क्यात् । उ॒खाम् । नि॒रू॒हे॒दिति॑ निः – ऊ॒हे॒त् । यो॒नैः ।
गर्भ॑म् । नि॒रिति॑ । ह॒न्यात् । ष॒डु॒द्याम॑मिति॑ षट्-उ॒द्यामम् । शि॒क्यम् ।
भ॒व॒ति । षो॒ढा॒वि॒हि॒त इति॑ षो॒ढा – वि॒हि॒तः । वै । 36 (50)

5.6.9.2

पु॒रुष॑ आ॒त्मा च॑ शि॒रश्च॑ च॒त्वार्य॑ङ्गान्या॒त्म॒न्ने॒वैनं॑ बि॒भर्ति॑ प्र॒जाप॑तिर्वा
ए॒ष य॒दग्नि॑स्तस्यो॒खा चो॒लू॒खलं॑ च॒ स्तनौ॑ ताव॒स्य प्र॒जा उप॑ जी॒वन्ति॑
यदु॒खां चो॒लू॒खलं॑ चो॒प॒द॒धाति॑ ताभ्यामे॒व य॒ज॒मा॒नोऽमु॑ष्मिन्

लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे सँ॑व॒थ्सरो॑ वा ए॒ष यद॑ग्निस्तस्य॑ त्रेधा॑विहि॒ता इ॒ष्टकाः॑
प्राजा॑पत्या वै॒ष्णवी॑ – [] 37

5.6.9.2 - Padam

पुरु॑षः । आ॒त्मा । च॒ । शि॒रः । च॒ । च॒त्वारि॑ । अ॒ङ्गानि॑ । आ॒त्मन् ।
ए॒व । ए॒नम् । बि॒भर्ति॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॑तिः । वै । ए॒षः ।
यत् । अ॒ग्निः । तस्य॑ । उ॒खा । च॒ । उ॒लूख॑लम् । च॒ । स्तनौ॑ । तौ ।
अस्य॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । उ॒पेति॑ । जी॒वन्ति॑ । यत् । उ॒खाम् ।
च॒ । उ॒लूख॑लम् । च॒ । उ॒पद॑धातीत्युप – दधा॑ति । ता॒भ्याम् । ए॒व ।
यज॑मानः । अ॒मुष्मिन् । लो॒के । अ॒ग्निम् । दु॒हे । सँ॑व॒थ्सर॑ इति॑
सं – व॒थ्सरः॑ । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । तस्य॑ । त्रेधा॑विहि॒ता इति॑
त्रेधा॑ – वि॒हिताः॑ । इ॒ष्टकाः॑ । प्राजा॑पत्या इति॑ प्राजा – प॒त्याः ।

वै॒ष्णवीः॑ । 37 (50)

5.6.9.3

– वै॒श्वक॑र्मणी – र॒होरा॑त्राण्ये॒वास्य॑ प्राजा॑पत्या यदु॒ख्यं बि॒भर्ति॑ प्राजा॑पत्या
ए॒व तदु॑प ध॒त्ते यथ्॑ समि॒ध आ॑दधाति॑ वै॒ष्णवा॑ वै वन॑स्पतयो

वै॒ष्ण॒वीरे॒व तदु॒प॒ धत्ते॑ यदि॒ष्टका॑भि॒रग्निं॑ चि॒नोती॒यं वै॑ वि॒श्वक॑र्मा
वै॒श्वक॑र्म॒णीरे॒व तदु॒प॒ धत्ते॑ तस्मा॑-दाहु-स्त्रि॒वृद॑ग्निरिति॒ तं वा॑ ए॒तं
य॑ज॒मान॑ ए॒व चि॑न्वी॒त यद॑स्या॒न्य () श्चि॑नुयाद्यत् तं दक्षि॑णाभि॒र्न
रा॒धये॑द॒ग्निम॑स्य वृ॒ज्जी॒त यो॑ऽस्याऽग्निं॑ चि॒नुया॑त् तं दक्षि॑णाभी
रा॒धये॑द॒ग्निमे॒व तथ् स्पृ॑णोति । 38

5.6.9.3 - Padam

वै॒श्वक॑र्म॒णीरि॑ति॒ वैश्व॑ - क॒र्म॒णीः । अ॒हो॒रा॒त्राणी॑त्य॒हः - रा॒त्राणि॑ ।
ए॒व । अ॒स्य । प्रा॒जाप॑त्या इति॒ प्राजा॑ - प॒त्याः । यत् । उ॒ख्यम् ।
बि॒भर्ति॑ । प्रा॒जाप॑त्या इति॒ प्राजा॑-प॒त्याः । ए॒व । तत् । उ॒पेति॑ । ध॒त्ते ।
यत् । स॒मिध॑ इति॒ सं - इ॒धः । आ॒दधा॑तीत्या॒ - दधा॑ति । वै॒ष्णावाः॑ ।
वै । व॒नस्प॑तयः । वै॒ष्णवीः॑ । ए॒व । तत् । उ॒पेति॑ । ध॒त्ते । यत् ।
इ॒ष्टका॑भिः । अ॒ग्निम् । चि॒नोति॑ । इ॒यम् । वै । वि॒श्वक॑र्मेति॒
वि॒श्व - क॑र्मा । वै॒श्वक॑र्म॒णीरि॑ति॒ वैश्व॑ - क॒र्म॒णीः । ए॒व । तत् ।
उ॒पेति॑ । ध॒त्ते । तस्मा॑त् । आ॒हुः । त्रि॒वृदि॑ति॒ त्रि - वृ॑त् । अ॒ग्निः ।

इति॑ । तम् । वै । ए॒तम् । यज॑मानः । ए॒व । चि॒न्वी॒त । यत् । अ॒स्य ।
अ॒न्यः () । चि॒नु॒यात् । यत् । तम् । दक्षि॑णाभिः । न । रा॒धये॑त् ।
अ॒ग्निम् । अ॒स्य । वृ॒ज्जी॒त । यः । अ॒स्य । अ॒ग्निम् । चि॒नु॒यात् ।
तम् । दक्षि॑णाभिः । रा॒धये॑त् । अ॒ग्निम् । ए॒व । तत् ।

स्पृ॒णोति॑ । 38 (70)

(षो॒ढावि॒हितो॑ वै – वै॒ष्णवी॑ – र॒न्यो – वि॒शति॑श्च) (A9)

5.6.10.1

प्र॒जाप॑ति-र॒ग्नि-म॑चि॒नुत॑र्तुभिः सँव॑त्सरं व॑स॒न्तेनै॒वास्य॑
पूर्वा॑र्धम॒चिनु॑त ग्री॒ष्मेण॑ दक्षि॑णं पक्षं व॑र्षाभिः पु॒च्छं शर॑दोत्तरं
पक्षं हे॒मन्ते॑न म॒ध्यं ब्र॑ह्मणा वा अ॒स्य तत् पूर्वा॑र्धम॒चिनु॑त क्ष॒त्रेण॑
दक्षि॑णं पक्षं पशु॑भिः पु॒च्छं वि॒शोत्तरं॑ पक्षमाशया म॒ध्यं य॑ एवं
वि॒द्वान॒ग्निं चि॒नुत॑ ऋ॒तुभि॑रे॒वैनं॑ चि॒नुतेऽथो॑ ए॒तदे॒व सर्व॑मव-[] 39

5.6.10.1 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा – प॒तिः । अ॒ग्नि॒म् । अ॒चि॒नु॒त ।
ऋ॒तु॒भि॒रि॒त्यृ॒तु – भिः । सँ॒व॒थ्स॒रमि॒ति॒ सं – व॒थ्स॒रम् । व॒स॒न्ते॒न ।
ए॒व । अ॒स्य । पू॒र्वार्ध॒मि॒ति॒ पू॒र्व – अ॒र्धम् । अ॒चि॒नु॒त । ग्री॒ष्मे॒ण ।
दक्षि॒णम् । प॒क्षम् । व॒र्षा॒भिः । पु॒च्छ॒म् । श॒रदा॑ ।
उ॒त्तर॒मि॒त्यु॒त् – त॒रम् । प॒क्षम् । हे॒म॒न्ते॒न । म॒ध्यम् । ब्र॒ह्म॒णा । वै ।
अ॒स्य । तत् । पू॒र्वार्ध॒मि॒ति॒ पू॒र्व – अ॒र्धम् । अ॒चि॒नु॒त । क्ष॒त्रे॒ण ।
दक्षि॒णम् । प॒क्षम् । प॒शु॒भि॒रि॒ति॒ प॒शु – भिः । पु॒च्छ॒म् । वि॒शा ।
उ॒त्तर॒मि॒त्यु॒त् – त॒रम् । प॒क्षम् । आ॒शया॑ । म॒ध्यम् । यः । ए॒वम् ।
वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते । ऋ॒तु॒भि॒रि॒त्यृ॒तु – भिः । ए॒व । ए॒नम् ।
चि॒नु॒ते । अ॒थो इ॒ति । ए॒तत् । ए॒व । स॒र्वम् । अ॒वे॒ति । 39 (50)

5.6.10.2

रु॒न्धे शृ॒ण्व॒न्त्ये॒नम॒ग्निं चि॒क्या॒नम॒त्यन्त॑ रो॒चते॑ इ॒यं वा॒व
प्र॒थ॒मा चि॒ति॒रो॒षध॒यो व॒न॒स्प॒तयः॑ पु॒री॒षम॒न्तरि॑क्षं द्वि॒तीया॑

वया॑सि॒ पुरी॑षमसौ॒ तृतीया॑ नक्षत्राणि॒ पुरी॑षं य॒ज्ञश्चतु॑र्थी
दक्षि॑णा पुरी॑षं य॒जमानः॑ पञ्चमी॒ प्रजा॑ पुरी॑षं यत् त्रिचि॑तीकं
चिन्वी॑त य॒ज्ञं दक्षि॑णामात्मानं॒ प्रजाम॑न्तरियात् तस्मात्
पञ्च॑चितीकश्चे॒तव्य॑ ए॒तदे॒व सर्व॑ स्पृ॒णोति॑ यत् तिस्र॑श्चितय- [] 40

5.6.10.2 - Padam

रुन्धे॑ । शृ॒ण्वन्ति॑ । ए॒नम् । अ॒ग्निम् । चि॒क्या॒नम् । अ॒त्ति॑ । अ॒न्नम् ।
रो॒चते॑ । इ॒यम् । वा॒व । प्र॒थमा॑ । चि॒तिः । ओ॒षध॑यः । व॒नस्प॑तयः ।
पुरी॑षम् । अ॒न्तरि॑क्षम् । द्वितीया॑ । वया॑सि । पुरी॑षम् । अ॒सौ ।
तृतीया॑ । नक्षत्राणि । पुरी॑षम् । य॒ज्ञः । च॒तुर्थी॑ । दक्षि॑णा । पुरी॑षम् ।
यज॑मानः । पञ्चमी॒ । प्र॒जेति॑ प्र – जा । पुरी॑षम् । यत् ।
त्रिचि॑तीकमिति॒ त्रि – चि॒तीक॑म् । चिन्वी॑त । य॒ज्ञम् । दक्षि॑णाम् ।
आ॒त्मान॑म् । प्र॒जामि॑ति प्र – जाम् । अ॒न्तः । इ॒यात् । तस्मा॑त् ।
पञ्च॑चितीक इति॒ पञ्च – चि॒तीकः॑ । चे॒तव्यः॑ । ए॒तत् । ए॒व ।
सर्व॑म् । स्पृ॒णोति॑ । यत् । तिस्रः॑ । चि॒तयः॑ । 40 (50)

5.6.10.3

–स्त्रि॒वृ॒द्ध्य॒ग्निर्यद् द्वे॑ द्वि॒पाद्–यज॑मानः॒ प्रति॑ष्ठित्यै॒ पञ्च॑ चित॒यो
भव॑न्ति पा॒ङ्कः॒ पुरु॑ष आ॒त्मान॑मे॒व स्पृ॑णोति॒ पञ्च॑ चित॒यो भव॑न्ति
पञ्च॑भिः॒ पुरी॑षैर॒भ्यू॑हति॒ दश॑ सं प॒द्यन्ते॑ द॒शाक्ष॑रो॒ वै पुरु॑षो॒ यावा॑ने॒व
पुरु॑षस्त॒ स्पृ॑णोत्यथो॒ दशा॑क्षरा॒ विरा॑डन्नं॒ विरा॑ड् वि॒राज्ये॑वान्नाद्ये
प्रति॑ तिष्ठति॒ सँव॑त्सरो॒ वै षष्ठी॑ चि॒तिर्ऋ॒तवः॑ पुरी॑षः () षट्
चित॒यो भव॑न्ति षट् पुरी॑षाणि॒ द्वाद॑श सं प॒द्यन्ते॑ द्वाद॑श मा॒साः
सँव॑त्सरः॒ सँव॑त्सर ए॒व प्रति॑ तिष्ठति । 41

5.6.10.3 - Padam

त्रि॒वृ॒दिति॑ त्रि – वृत् । हि । अ॒ग्निः । यत् । द्वे॑ इति । द्वि॒पादि॑ति
द्वि – पात् । यज॑मानः । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति – स्थि॒त्यै । पञ्च॑ ।
चित॒यः । भव॑न्ति । पा॒ङ्कः । पुरु॑षः । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । स्पृ॑णोति ।
पञ्च॑ । चित॒यः । भव॑न्ति । पञ्च॑भिरिति॒ पञ्च – भिः । पुरी॑षैः ।
अ॒भीति॑ । ऊ॒हति॑ । दश॑ । समि॒ति । प॒द्यन्ते॑ । द॒शाक्ष॑र इति
दश॑ – अ॒क्षरः । वै । पुरु॑षः । यावा॑न् । ए॒व । पुरु॑षः । तम् ।

स्पृ॒णो॒ति । अ॒थो इति॑ । द॒शाक्ष॑रेति॑ द॒श – अ॒क्षरा॑ । वि॒राडि॑ति॒
 वि – राट् । अ॒न्नम् । वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् । वि॒राजी॑ति॒ वि – राजि॑ ।
 ए॒व । अ॒न्नाद्य॑ इत्य॒न्न – अद्यै॑ । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑
 सं – व॒थ्स॒रः । वै । षष्ठी॑ । चि॒तिः । ऋ॒तवः॑ । पु॒रीष॑म् () । षट् ।
 चि॒तयः॑ । भ॒वन्ति॑ । षट् । पु॒रीषा॑णि । द्वा॒दश॑ । स॒मिति॑ । प॒द्यन्ते॑ ।
 द्वा॒दश॑ । मा॒साः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः ।

सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रे । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । 41 (65)

(अ॒व – चि॒तयः॑ – पु॒रीषं॑ – प॒ञ्चद॑श च) (A10)

5.6.11.1

रो॒हि॒तो धू॒म्रो॒हि॒तः क॒र्कन्धु॑रो॒हि॒तस्ते॑ प्रा॒जाप॑त्या ब॒भ्रुर॑रु॒णब॑भ्रुः
 शु॒कब॑भ्रुस्ते॑ रौ॒द्राः श्ये॑तः श्ये॑ताक्षः श्ये॑तग्री॒वस्ते॑ पि॒तृदे॒वत्या॑स्ति॒स्रः
 कृ॒ष्णा व॒शा वा॒रुण्य॑स्ति॒स्रः श्वे॒ता व॒शाः सौ॒र्यो मै॒त्राबा॑र्ह॒स्पत्या॑
 धू॒म्रल॑लामास्तू॒पराः॑ । 42

5.6.11.1 - Padam

रो॒हि॒तः । धू॒म्रो॒हि॒त इति॑ धू॒म्र – रो॒हि॒तः । क॒र्क॒न्धु॒रो॒हि॒त इति॑
क॒र्क॒न्धु – रो॒हि॒तः । ते । प्रा॒जाप॒त्या इति॑ प्रा॒जा – प॒त्याः ।
ब॒भ्रुः । अ॒रु॒णब॒भ्रुरि॒त्यरु॒ण – ब॒भ्रुः । शु॒कब॒भ्रुरि॒ति शु॒क – ब॒भ्रुः ।
ते । रौ॒द्राः । श्ये॒तः । श्ये॒ताक्ष इति॑ श्ये॒त – अ॒क्षः । श्ये॒तग्री॒व इति॑
श्ये॒त – ग्री॒वः । ते । पि॒तृदे॒वत्या इति॑ पि॒तृ – दे॒वत्याः॑ । ति॒स्रः ।
कृ॒ष्णाः । व॒शाः । वा॒रु॒ण्यः । ति॒स्रः । श्वे॒ताः । व॒शाः । सौ॒र्यः ।
मै॒त्राबा॒र्हस्प॒त्या इति॑ मै॒त्रा – बा॒र्हस्प॒त्याः । धू॒म्रल॒लामा इति॑
धू॒म्र – ल॒लामाः । तू॒पराः । 42 (26)

(रो॒हि॒तः-षड्विंश॑तिः) (A11)

5.6.12.1

पृ॒श्नि-स्ति॒रश्ची॒न-पृ॒श्निरू॒र्ध्व-पृ॒श्निस्ते॑ मा॒रु॒ताः फ॒ल्गू॒र्लो॒हि॒तो॒र्णी
ब॒लक्षी॑ ताः सा॒रस्व॒त्यः पृ॒षती॑ स्थू॒लपृ॒षती॑ क्षु॒द्रपृ॒षती॑ ता
वै॒श्वदे॒व्यस्ति॒स्रः श्या॒मा व॒शाः पौ॒ष्णिय॑स्ति॒स्रो रो॒हि॒णीर्व॒शा मै॒त्रिय॑
ऐ॒न्द्राबा॒र्हस्प॒त्या अ॒रु॒णल॒लामास्तू॒पराः । 43

5.6.12.1 - Padam

पृ॒श्निः । ति॒रश्ची॑नपृ॒श्निरि॑ति ति॒रश्ची॑न – पृ॒श्निः ।
ऊ॒र्ध्वपृ॒श्निरित्यू॒र्ध्व – पृ॒श्निः । ते । मा॒रु॒ताः । फ॒ल्गूः ।
लो॒हि॒तो॒र्णी॑ति लो॒हित – ऊ॒र्णीः । ब॒ल॒क्षी । ताः । सा॒र॒स्व॒त्यः ।
पृ॒ष॒ती । स्थू॒लपृ॒ष॒तीति॑ स्थू॒ल – पृ॒ष॒ती । क्षु॒द्रपृ॒ष॒तीति॑ क्षु॒द्र-पृ॒ष॒ती ।
ताः । वै॒श्व॒दे॒व्य इति॑ वै॒श्व – दे॒व्यः । ति॒स्रः । श्या॒माः । व॒शाः ।
पौ॒ष्णि॒यः । ति॒स्रः । रो॒हि॒णीः । व॒शाः । मै॒त्रि॒यः । ऐ॒न्द्रा॒बा॒र्ह॒स्प॒त्या
इ॒त्यै॒न्द्रा – बा॒र्ह॒स्प॒त्याः । अ॒रु॒ण॒ल॒ला॒मा इत्य॑रु॒ण – ल॒ला॒माः ।
तू॒प॒राः । 43 (26) (पृ॒श्निः – षड्विं॑शतिः) (A12)

5.6.13.1

शि॒ति॒बा॒हु॒र॒न्य॒तः शि॒ति॒बा॒हुः स॒म॒न्त शि॒ति॒बा॒हु॒स्त ऐ॒न्द्र॒वा॒य॒वाः
शि॒ति॒र॒न्ध्रो॒ऽन्य॒तः शि॒ति॒र॒न्ध्रः स॒म॒न्तशि॒ति॒र॒न्ध्र॒स्ते मै॒त्रा॒व॒रु॒णाः शु॒द्ध॒वा॒लः
स॒र्वशु॒द्ध॒वा॒लो म॒णि॒वा॒ल॒स्त आ॒श्वि॒ना॒स्ति॒स्रः शि॒ल्पा व॒शा
वै॒श्व॒दे॒व्य॒स्ति॒स्रः श्ये॒नीः प॒रमे॑ष्ठि॒ने सो॒मा॒पौ॒ष्णाः
श्या॒म॒ल॒ला॒मा॒स्तू॒प॒राः । 44

5.6.13.1 - Padam

शि॒ति॒बा॒हु॒रिति॑ शि॒ति – बा॒हुः॑ । अ॒न्य॒त॒शि॒ति॒बा॒हु॒रित्य॒न्य॒तः॑
– शि॒ति॒बा॒हुः॑ । स॒म॒न्त॒शि॒ति॒बा॒हु॒रिति॑ स॒म॒न्त – शि॒ति॒बा॒हुः॑ । ते ।
ऐ॒न्द्र॒वा॒य॒वा इत्यै॑न्द्र – वा॒य॒वाः । शि॒ति॒र॒न्ध्र इति॑ शि॒ति – र॒न्ध्रः॑ ।
अ॒न्य॒त॒शि॒ति॒र॒न्ध्र इत्य॑न्य॒तः – शि॒ति॒र॒न्ध्रः॑ । स॒म॒न्त॒शि॒ति॒र॒न्ध्र इति॑
स॒म॒न्त – शि॒ति॒र॒न्ध्रः॑ । ते । मै॒त्रा॒व॒रु॒णा इति॑ मै॒त्रा – व॒रु॒णाः ।
शु॒द्ध॒वा॒ल इति॑ शु॒द्ध–वा॒लः । स॒र्व॒शु॒द्ध॒वा॒ल इति॑ स॒र्व–शु॒द्ध॒वा॒लः ।
म॒णि॒वा॒ल इति॑ म॒णि – वा॒लः । ते । आ॒श्वि॒नाः । ति॒स्रः । शि॒ल्पाः ।
व॒शाः । वै॒श्व॒दे॒व्य इति॑ वै॒श्व – दे॒व्यः । ति॒स्रः । श्ये॒नीः॑ । प॒र॒मे॒ष्ठि॒ने॑ ।
सो॒मा॒पौ॒ष्णा इति॑ सो॒मा – पौ॒ष्णाः । श्या॒म॒ल॒ला॒मा इति॑

श्या॒म – ल॒ला॒माः । तू॒प॒राः । 44 (25)

(शि॒ति॒बा॒हुः पञ्च॑वि॒ंश॒तिः) (A13)

5.6.14.1

उ॒न्न॒त ऋ॒ष॒भो वा॒म॒न॒स्त ऐ॑न्द्रा॒व॒रु॒णाः शि॒ति॒क॒कु॒च्छि॒ति॒पृ॒ष्ठः शि॒ति॒भ॒स॒त्

त ऐ॒न्द्रा॒बार्॒ह॒स्प॒त्याः॑ शि॒ति॒पा॒च्छि॒त्यो॒ष्ठः॑ शि॒ति॒भ्रु॒स्त ऐ॒न्द्रा॒वै॒ष्ण॒वा॒स्ति॒स्रः॑
सि॒ध्मा॒ व॒शा वै॒श्व॒क॒र्म॒ण्य॒स्ति॒स्रो॒ धा॒त्रे पृ॒षो॒द॒रा ऐ॒न्द्रा॒पौ॒ष्णाः॑
श्ये॒त॒ल॒ला॒मा॒स्तू॒प॒राः॑ । 45

5.6.14.1 - Padam

उ॒न्न॒त इ॒त्यु॒त् – न॒तः । ऋ॒ष॒भः । वा॒म॒नः । ते । ऐ॒न्द्रा॒व॒रु॒णा
इ॒त्यै॒न्द्रा – व॒रु॒णाः । शि॒ति॒क॒कु॒दि॒ति शि॒ति – क॒कु॒त् । शि॒ति॒पृ॒ष्ठ
इ॒ति शि॒ति – पृ॒ष्ठः । शि॒ति॒भ॒स॒दि॒ति शि॒ति – भ॒स॒त् । ते ।
ऐ॒न्द्रा॒बार्॒ह॒स्प॒त्या इ॒त्यै॒न्द्रा – बा॒र्ह॒स्प॒त्याः॑ । शि॒ति॒पा॒दि॒ति
शि॒ति – पा॒त् । शि॒त्यो॒ष्ठ इ॒ति शि॒ति – ओ॒ष्ठः । शि॒ति॒भ्रु॒रि॒ति
शि॒ति – भ्रुः॑ । ते । ऐ॒न्द्रा॒वै॒ष्ण॒वा इ॒त्यै॒न्द्रा – वै॒ष्ण॒वाः । ति॒स्रः ।
सि॒ध्माः । व॒शाः । वै॒श्व॒क॒र्म॒ण्य इ॒ति वै॒श्व॒क॒र्म॒ण्यः॑ । ति॒स्रः । धा॒त्रे ।
पृ॒षो॒द॒रा इ॒ति पृ॒ष – उ॒द॒राः । ऐ॒न्द्रा॒पौ॒ष्णा इ॒त्यै॒न्द्रा – पौ॒ष्णाः ।
श्ये॒त॒ल॒ला॒मा इ॒ति श्ये॒त – ल॒ला॒माः । तू॒प॒राः । 45 (25)

(उ॒न्न॒तः प॒ञ्च॒विं॒श॒तिः) (A14)

5.6.15.1

कर्णा॑स्त्रयो॑ या॒माः सौ॒म्यास्त्रयः॑ श्वि॒तिङ्गा॑ अ॒ग्नये॑ यवि॒ष्ठाय॑ त्रयो॑
नकु॑लास्ति॒स्रो रोहि॑णीस्त्र्यव्य॒स्ता वसू॑नां ति॒स्रोऽरु॑णा दि॒त्यौह्य॑स्ता
रुद्रा॑णां सो॒मैन्द्रा॑ बभ्रु॒ललामा॑स्तू॒पराः । 46

5.6.15.1 - Padam

कर्णाः । त्रयः । या॒माः । सौ॒म्याः । त्रयः । श्वि॒तिङ्गाः । अ॒ग्नये॑ ।
यवि॒ष्ठाय॑ । त्रयः । नकु॑लाः । ति॒स्रः । रोहि॑णीः । त्र्यव्य॒ इति॑
त्रि – अ॒व्यः । ताः । वसू॑नाम् । ति॒स्रः । अ॒रुणाः । दि॒त्यौह्यः॑ । ताः ।
रुद्रा॑णाम् । सो॒मैन्द्रा॑ इति॑ सोम – ऐन्द्राः ।
बभ्रु॑ललामा॒ इति॑ बभ्रु – ललामाः । तू॒पराः । 46 (23)

(कर्णास्त्रयो – विंशतिः) (A15)

5.6.16.1

शु॒ण्ठास्त्रयो॑ वैष्णा॒वा अधी॑लो॒धकर्णा॑स्त्रयो॑ विष्णा॒व उरु॑क्रमा॒य
ल॒प्सुदि॒नस्त्रयो॑ विष्णा॒व उरु॑गा॒याय॑ पञ्चा॒वीस्ति॒स्र आ॑दि॒त्यानां॑
त्रि॒व॒त्सा-स्ति॒स्रो-ऽङ्गि॑र॒सामैन्द्रा॑वैष्णा॒वा गौ॒रल॑लामा॒स्तू॒पराः । 47

5.6.16.1 - Padam

शु॒ण्ठाः । त्रयः । वै॒ष्ण॒वाः । अधी॑लो॒धकर्णा॑ इत्य॑धी॒लो॒ध – कर्णाः॑ ।
त्रयः । वि॒ष्ण॒वे । उ॒रुक्र॑मायेत्यु॒रु – क्र॒माय॑ । ल॒फ्सु॒दिनः॑ । त्रयः ।
वि॒ष्ण॒वे । उ॒रुगा॑यायेत्यु॒रु – गा॒याय॑ । पञ्चा॑वीरि॒ति पञ्च॑ – अ॒वीः ।
ति॒स्रः । आ॒दि॒त्याना॑म् । त्रि॒व॒थ्सा इति॑ त्रि – व॒थ्साः । ति॒स्रः ।
अ॒ङ्गिर॑साम् । ऐ॒न्द्रा॒वैष्ण॑वा इत्यै॒न्द्रा – वै॒ष्ण॒वाः । गौ॒रल॑लामा इति॑
गौ॒र – ल॒लामाः॑ । तू॒पराः॑ । 47 (20)

(शु॒ण्ठा – वि॒श्रु॒तिः) (A16)

5.6.17.1

इन्द्रा॑य रा॒ज्ञे त्रयः॑ शि॒तिपृ॑ष्ठा इन्द्रा॑या-धि॒राजा॑य त्रयः॑ शि॒तिक॑कु॒द
इन्द्रा॑य स्वरा॒ज्ञे त्रयः॑ शि॒तिभ॑स-दस्ति॒स्रस्तु॒र्यो॒ह्यः सा॒ध्यानां॑ ति॒स्रः
प॒ष्ठौह्यो॑ वि॒श्वेषां॑ दे॒वाना॑माग्ने॒न्द्राः कृ॒ष्णल॑लामास्तू॒पराः॑ । 48

5.6.17.1 - Padam

इन्द्रा॑य । रा॒ज्ञे । त्रयः॑ । शि॒तिपृ॑ष्ठा इति॑ शि॒ति – पृ॑ष्ठाः । इन्द्रा॑य ।
अधि॑राजायेत्य॒धि – रा॒जाय॑ । त्रयः॑ ।

शितिककुद॑ इति॑ शिति॑ – ककुदः॑ । इन्द्राय॑ । स्वराज्ञ॑ इति॑
स्व – राज्ञे॑ । त्रयः॑ । शितिभसद॑ इति॑ शिति॑ – भसदः॑ । तिस्रः॑ ।
तुर्यौह्यः॑ । साध्यानाम्॑ । तिस्रः॑ । पष्ठौह्यः॑ । विश्वेषाम्॑ । देवानाम्॑ ।
आग्नेन्द्राः॑ । कृष्णललामा॑ इति॑ कृष्ण – ललामाः॑ । तूपराः॑ । 48 (22)

(इन्द्राय॑ राज्ञे॑ – द्वाविंशतिः॑) (A17)

5.6.18.1

अदित्यै॑ त्रयो॑ रोहितैता॑ इन्द्राण्यै॑ त्रयः॑ कृष्णैताः॑ कुह्वै॑
त्रयोऽरुणैता॑स्तिस्रो॑ धेनवो॑ राकायै॑ त्रयोऽनङ्वाहः॑ सिनीवाल्या॑
आग्नावैष्णवा॑ रोहितललामास्तूपराः॑ । 49

5.6.18.1 - Padam

अदित्यै॑ । त्रयः॑ । रोहितैता॑ इति॑ रोहित – एताः॑ । इन्द्राण्यै॑ । त्रयः॑ ।
कृष्णैता॑ इति॑ कृष्ण – एताः॑ । कुह्वै॑ । त्रयः॑ । अरुणैता॑
इत्यरुण – एताः॑ । तिस्रः॑ । धेनवः॑ । राकायै॑ । त्रयः॑ । अनङ्वाहः॑ ।
सिनीवालयै॑ । आग्नावैष्णवा॑ इत्याग्ना – वैष्णवाः॑ । रोहितललामा॑ इति॑
रोहित – ललामाः॑ । तूपराः॑ । 49 (18) (अदित्या-अष्टादश) (A18)

5.6.19.1

सौ॒म्या॒स्त्रयः॑ पि॒शंगाः॑ सो॒माय॑ रा॒ज्ञे त्रयः॑ सा॒रङ्गाः॑ पा॒र्जन्या॑
न॒भो॒रूपा॑स्ति॒स्रोऽजा॑ म॒ल्हा इन्द्रा॑ण्यै ति॒स्रो मे॒ष्य आ॒दित्या॑
द्या॒वापृ॑थि॒व्या मा॒लंगा॑स्तू॒पराः॑ । 50

5.6.19.1 - Padam

सौ॒म्याः । त्रयः॑ । पि॒शङ्गाः॑ । सो॒माय॑ । रा॒ज्ञे । त्रयः॑ । सा॒रङ्गाः॑ ।
पा॒र्जन्याः॑ । न॒भो॒रूपा॑ इति॑ न॒भः-रू॒पाः । ति॒स्रः । अ॒जाः । म॒ल्हाः ।
इन्द्रा॑ण्यै । ति॒स्रः । मे॒ष्यः । आ॒दित्याः॑ । द्या॒वापृ॑थि॒व्या इति॑
द्या॒वा - पृ॒थि॒व्याः । मा॒लङ्गाः॑ । तू॒पराः॑ । 50 (19)

(सौ॒म्या - ए॒कान्न॑ वि॒शतिः॑) (A19)

5.6.20.1

वा॒रुणा॑स्त्रयः॑ कृ॒ष्णल॑लामा वरु॒णाय॑ रा॒ज्ञे त्रयो॑ रो॒हितल॑लामा वरु॒णाय॑
रि॒शाद॑से त्रयो॑ऽरु॒णल॑लामाः शि॒ल्पा॑स्त्रयो॑ वैश्वदे॒वास्त्रयः॑ पृ॒श्नयः॑
सर्वदे॒वत्या॑ ऐन्द्रा॑सूराः श्ये॒तल॑लामास्तू॒पराः॑ । 51

5.6.20.1 - Padam

वारुणाः । त्रयः । कृष्णललामा इति कृष्ण – ललामाः । वरुणाय ।
राज्ञे । त्रयः । रोहितललामा इति रोहित – ललामाः । वरुणाय ।
रिशादस इति रिश – अदसे । त्रयः । अरुणललामा
इत्यरुण – ललामाः । शिल्पाः । त्रयः । वैश्वदेवा इति
वैश्व – देवाः । त्रयः । पृश्नयः । सर्वदेवत्या इति सर्व – देवत्याः ।
ऐन्द्रासूरा इत्यैन्द्रा – सूराः । श्येतललामा इति श्येत – ललामाः ।
तूपराः । 51 (20) (वारुणा – वि॒श्रुतिः) (A20)

5.6.21.1

सोमाय स्वराज्ञे – ऽनोवाहावन॒ड्वाहा – विन्द्राग्निभ्या –
मोजो॒दाभ्यामु॒ष्टारा – विन्द्राग्निभ्यां॑ बलदाभ्या॑ ॐ सीरवाहाववी द्वे धेनू
भौमी दिग्भ्यो वड॑बे द्वे धेनू भौमी वैराजी पुरुषी द्वे धेनू भौमी वयव
आरोहणवाहावन॒ड्वाहौ वारुणी कृष्णे व॒शे अ॒रा॒ड्यौ दि॒व्यावृषभौ
परिमरौ । 52

5.6.21.1 - Padam

सो॒माय॑ । स्वर॒ाज्ञ इति॑ स्व – रा॒ज्ञे॑ । अ॒नो॒वा॒हा॒वित्य॑नः – वा॒हौ ।
अ॒न॒ड्वा॒हौ॑ । इ॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्यामि॒तीन्द्रा॑ग्नि – भ्या॒म् ।
ओ॒जो॒दा॒भ्यामि॒त्यो॒जः-दा॑भ्या॒म् । उ॒ष्टा॒रौ । इ॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्यामि॒तीन्द्रा॑ग्नि
-भ्या॒म् । ब॒लदा॑भ्यामि॒ति ब॒ल – दा॑भ्या॒म् । सी॒रवा॒हा॒विति॑
सी॒र – वा॒हौ । अ॒वी इति॑ । द्वे इति॑ । धे॒नू इति॑ । भौ॒मी इति॑ । दिग्भ्य॑
इति॑ दिक् – भ्यः । वड॑बे इति॑ । द्वे इति॑ । धे॒नू इति॑ । भौ॒मी इति॑ ।
वै॒रा॒जी इति॑ । पु॒रु॒षी इति॑ । द्वे इति॑ । धे॒नू इति॑ । भौ॒मी इति॑ ।
वा॒यवे॑ । आ॒रो॒हण॑वा॒हा॒वित्या॑रो॒हण – वा॒हौ । अ॒न॒ड्वा॒हौ॑ ।
वा॒रु॒णी इति॑ । कृ॒ष्णे इति॑ । व॒शे इति॑ । अ॒रा॒ड्यौ॑ । दि॒व्यौ । ऋ॒षभौ॑ ।
प॒रि॒म॒रा॒विति॑ प॒रि – म॒रौ । 52 (34)
(सो॒माय॑ स्वर॒ाज्ञे॑ – चतु॑स्त्रिं॒शत्) (A21)

5.6.22.1

ऐ॒काद॑श प्रा॒तर्ग॑व्याः प॒शव॑ आ ल॒भ्यन्ते॑ छगलः कल्मा॑षः
कि॒कि॒दी॒वि॒र्वि॒दी॒गय॑स्ते त्वाष्ट्राः सौरी॑र्नव श्वे॒ता व॒शा अ॒नू॒ब॒न्ध्या
भव॑न्त्याग्ने॒य ऐ॒न्द्रा॒ग्न आ॒श्विन॑स्ते वि॒शाल॑यूप आ ल॒भ्यन्ते॑ । 53

5.6.22.1 - Padam

एका॑दश । प्रा॒तः । ग॒व्याः । प॒शवः॑ । ए॒ति । ल॒भ्यन्ते॑ । छगलः॑ ।
कल्मा॑षः । कि॒कि॒दी॒विः । वि॒दी॒गयः॑ । ते । त्वाष्ट्राः॑ । सौरीः॑ । न॒व ।
श्वे॒ताः । व॒शाः । अ॒नू॒ब॒न्ध्या इत्य॑नु – ब॒न्ध्याः॑ । भ॒वन्ति॑ । आ॒ग्ने॒यः ।
ऐ॒न्द्रा॒ग्न इत्यै॑न्द्र – अ॒ग्नः । आ॒श्विनः॑ । ते । वि॒शाल॑यूप इति
वि॒शाल – यू॒पे । ए॒ति । ल॒भ्यन्ते॑ । 53 (25)

(ऐ॒काद॑श प्रा॒तः – पञ्च॑विंशतिः) (A22)

5.6.23.1

पि॒शङ्गा॑स्त्रयो वास॒न्ताः सा॒रङ्गा॑स्त्रयो ग्रैष्माः पृष॑न्तस्त्रयो
वा॒र्षिकाः॑ पृ॒श्नय॑स्त्रयः शा॒रदाः॑ पृ॒श्नि॒सक्था॑स्त्रयो है॒मन्तिका॑
अ॒वलि॑प्तास्त्रयः शै॒शिराः॑ सँ॒व॒त्स॒राय॑ नि॒वक्ष॑सः । 54

5.6.23.1 - Padam

पि॒शङ्गाः॑ । त्रयः॑ । वा॒सन्ताः॑ । सा॒रङ्गाः॑ । त्रयः॑ । ग्रै॒ष्माः॑ । पृ॒षन्तः॑ ।
त्रयः॑ । वा॒र्षिकाः॑ । पृ॒श्नयः॑ । त्रयः॑ । शा॒रदाः॑ । पृ॒श्नि॒सक्था॑ इति॑
पृ॒श्नि॒ – सक्थाः॑ । त्रयः॑ । है॒मन्तिकाः॑ । अ॒वलि॒प्ता इत्य॑व-लि॒प्ताः ।
त्रयः॑ । शै॒शिराः॑ । सँ॒व॒त्स॒रायेति॑ सं – व॒त्स॒राय॑ । नि॒वक्ष॑स इति॑
नि – व॒क्ष॑सः । 54 (20) (पि॒शङ्गा॑ – वि॒श्र॒तिः) (A23)

Special Korvai for Anuvaakam 12 to 20

रो॒हितः॑ कृ॒ष्णा धू॒म्रल॑लामाः – पृ॒श्निः॑ श्या॒मा अ॒रुण॑ललामाः –
शि॒तिबा॒हुः शि॒ल्याः श्ये॒नीः श्या॒मल॑लामा – उ॒न्नतः॑ सि॒द्ध्मा धा॒त्रे
पौ॒ष्णाः श्ये॒तल॑लामाः – क॒र्णा ब॒भ्रुल॑लामाः – शु॒ण्ठा गौ॒रल॑लामा
– इन्द्रा॑य कृ॒ष्णाल॑लामा – आ॒दित्यै॑ रो॒हित॑ ललामः –
सौ॒म्या मा॒लङ्गा॑ – वा॒रुणाः॑ सू॒राः श्ये॒तल॑लामा – द॒श ।

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 23 Anuvaakams :-

(हिरण्यवर्णा – अपां ग्रहान् – भूतेष्टकाः – सजूः – सँवथ्सरं –
प्रजापतिः स क्षुरपवि – रवग्नेर्वै दीक्षया – सुवर्गाय तं यन्न –
सूयते – प्रजापतिर् ऋतुभी – रोहितः – पृश्निः – शितिबाहु –
रुन्नतः – कर्णाः – शुण्ठा – इन्द्राया – दित्यै – सौम्या – वारुणाः
– सोमायै – कादश – पिशङ्गा – स्त्रयोविंशतिः)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(हिरण्यवर्णा – भूतेष्टकाः – छन्दो यत् – कनीयाञ्सन् –
त्रिवृद्ध्यग्नि – वारुणा – श्वतुष्पञ्चाशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasnam of 5th Kanda

(हिरण्यवर्णा – निवक्षसः)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 5 – Prasanam 6 – TS 5.6

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	222
Anuvakam 2	6	297
Anuvakam 3	4	198
Anuvakam 4	5	232
Anuvakam 5	3	154
Anuvakam 6	4	210
Anuvakam 7	3	178
Anuvakam 8	6	307
Anuvakam 9	3	170
Anuvakam 10	3	165
Anuvakam 11	1	26
Anuvakam 12	1	26
Anuvakam 13	1	25
Anuvakam 14	1	25
Anuvakam 15	1	23
Anuvakam 16	1	20
Anuvakam 17	1	22
Anuvakam 18	1	18

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Anuvakam 19	1	19
Anuvakam 20	1	20
Anuvakam 21	1	34
Anuvakam 22	1	25
Anuvakam 23	1	20
Total →	54	2436

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in